Finnpartnership

Kehitysvaikutuksia 2022

Liikekumppanuustukihankkeiden seurantaraportti

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

finnfund

Sisällysluettelo

Esipuhe.....3

Nostoja tuloksista ja vaikutuksista.....5

Liikekumppanuustuki ja kehitysvaikutukset.....6

Hankkeiden tilanne: edistymistä pandemian keskellä.....9

Finnpartnership-ohjelman merkitys hankkeille.....15

Perustetut yritykset ja solmitut yhteistyösopimukset.....16

Investoinnit kohdemaihin.....22

Työllistämisvaikutukset.....27

Vaikutukset naisten työllistymiseen ja tasa-arvoon 30

Koulutus ja osaamisen lisääminen.....32

Ympäristövaikutukset.....35

Sosiaaliset, markkina- ja infrastruktuurivaikutukset.....36

Linkit kehitystavoitteisiin.....39

Liite 1. Yhteenvetotaulukko 2006-2018.....47

Esipuhe

Suomalaisilla yrityksillä, oppilaitoksilla ja järjestöillä on muuttuvassa maailmassa yhä enemmän annettavaa ja opittavaa. Liikekumppanuustukihankkeista kerätyt tiedot kertovat onnistumisista, voitokkaasta liiketoiminnasta ja kumppanuuksista, mutta myös eteen tulleista haasteista.

Finnpartnership-ohjelma tavoittelee kaupallisten hankkeiden avulla kehitysvaikutuksia. Niitä ei saada aikaan hankkeen alussa, vaan sitten, kun liiketoiminta on saatu pyörimään ja esimerkiksi uudet kestävät työpaikat ovat syntyneet. Tämän vuoksi hankkeet raportoivat edistymisestään vielä kaksi vuotta tuen erääntymisen jälkeen.

Tänä vuonna raportoinnin kohteena ovat vuonna 2018 tukea saaneet hankkeet. Hankkeissa on solmittu yhteistyösopimuksia, perustettu yrityksiä ja kapasitoitu paikallisyhteisöjä ympäri maailmaa, luoden samalla työpaikkoja, edistäen tasa-arvoa ja siirtäen kohdemaihin uutta teknologiaa ja osaamista.

Koska hankkeita on toteutettu vuosina 2018-2022, ne ovat kohdanneet useita ulkoisia shokkeja. Hankkeet olivat vielä alkuvaiheissaan koronaviruspandemian alkaessa. Pandemian vaikutus hankkeisiin oli selkeä: asteikolla 1 (ei vaikutusta) - 5 (huomattava vaikutus) vastaajien keskiarvo oli 3,72.

Pandemian ohella myös Venäjän hyökkäys Ukrainaan alkuvuodesta 2022, sekä monien kohdemaiden sisäiset konfliktit ovat vaikuttaneet negatiivisesti monien hankkeiden toteutusedellytyksiin. Ukraina kuuluu liikekumppanuustuen kohdemaihin, ja myös Finnpartnership-hankkeiden avulla pyritään vuoden 2022 loppupuolelta alkaen aktiivisesti osallistumaan maan uudelleenrakennukseen. Globaalit haasteet, järeätkin sellaiset, tuovat mukanaan myös mahdollisuuksia sekä tarvetta kestävälle, vastuulliselle liiketoiminnalle.

Finnpartnership-ohjelma jakaa riskejä, joita liiketoiminnan aloittamiseen kehitysmaissa voi liittyä. Finnpartnershipin asiakkailta saatu palaute osoittaa jatkuvaa tarvetta rahoitusta, neuvontaa ja kumppanuuksia tarjoavan tukiorganisaation olemassaololle, jotta positiivisia vaikutuksia tuottavaa yritystoimintaa saadaan käynnistettyä.

Finnpartnership: liikekumppanuuksilla kohti parempaa maailmaa

Finnpartnership-liikekumppanuusohjelman tavoitteena on lisätä kaupallista yhteistyötä Suomen ja kehitysmaiden välillä niin, että hankkeet synnyttävät myönteisiä kehitysvaikutuksia kohdemaissa. Ohjelma tähtää erityisesti kestävien ja ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseen.

Finnpartnership on ulkoministeriön liikekumppanuusohjelma. Ohjelman palvelukokonaisuuden tuottaa Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund). Finnpartnership tekee tiivistä yhteistyötä muun Team Finland -verkoston kanssa.

Ohjelma käynnistettiin vuonna 2006.

Finnpartnershipin tarjoamia palveluita ovat rahallisen liikekumppanuustuen kanavointi suomalaisille yrityksille ja muille toimijoille, liikekumppanuusaloitteiden identifiointi- ja välityspalvelu (Matchmaking-palvelu) sekä kehitysvaikutuksiin ja kehitysmaihin suuntautuviin hankkeisiin liittyvä koulutus ja neuvonta. Ohjelma on kysyntävetoinen ja kattaa kaikki OECD:n kehitysapukomitea DAC:n luokittelemat kehitysmaat.

Nostoja tuloksista ja vaikutuksista

Vastuullisia työpaikkoja

Hankkeet työllistävät 2830 henkilöä, joista 989 on suoraan työllistettyjä henkilöitä. Hankkeissa on luotu 711 uutta työpaikkaa.

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistämistä

21 hankkeessa lanseerattiin kehitysmaihin sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tuotteita tai palveluita. Hankkeiden kautta työllistettiin 435 naista.

Investointeja ja verotuloja

Hankkeet ovat toistaiseksi investoineet kehitysmaihin **10,2 miljoonaa euroa** - viisi kertaa hankkeille maksetun liikekumppanuustuen verran. Kohdemaihin on maksettu veroja ja muita maksuja noin **500 000 euroa**.

Koulutusta ja kasvanutta osaamista

Yritysten hankkeissa koulutettiin 7720 ihmistä. Lisäksi jjärjestöjen toteuttamissa tukitoimintohankkeissa annettiin koulutusta lähes 13 000 paikallisyhteisöjen jäsenelle.

Vastuullista yhteistyötä

Hankkeissa perustettiin 15 uutta yritystä kohdemaihin sekä solmittiin 32 uutta yhteistyösopimusta kohdemaakumppanien kanssa.

Kuvat: Cubicasa Oy, Arkki International Oy, Kaffa Roastery Oy.

Aluksi: Miten liikekumppanuustuki synnyttää kehitysvaikutuksia?

Liikekumppanuustuki on suomalaisille organisaatioille myönnettävä valtionavustus, jonka tavoitteena on käynnistää tai tehostaa kehitysmaissa pitkäaikaista ja taloudellisesti kannattavaa liiketoimintaa, jolla on positiivisia kehitysvaikutuksia.

Liikekumppanuustuella voidaan rahoittaa hankkeiden selvitys-, pilotointi- ja koulutusvaiheita sekä oppilaitosten ja kansalaisjärjestöjen hankkeita, joilla tuetaan muita liikekumppanuustukihankkeita (tukitoimintohankkeita). Ulkoministeriö vastaa liikekumppanuustukihakemusten vastaanottamisesta ja niitä koskevien valtionavustuspäätösten tekemisestä. Finnpartnership-ohjelma tuottaa ulkoministeriölle hakemuksia koskevat tekniset lausunnot.

Liikekumppanuustukea voi hakea Suomeen rekisteröity tai suomalaisomisteinen organisaatio (yritys, järjestö, oppilaitos jne.) OECD:n kehitysapukomitea DAC:n luokittelemiin kehitysmaihin. Tukea voidaan myöntää toimialoille, jotka eivät kuulu ulkoministeriön kieltolistalle.

Hankkeiden odotettavissa olevien kehitysvaikutusten arviointi on osa liikekumppanuustukipäätöksen valmistelutyötä. Keskeisiä arviointikriteerejä ovat myös esimerkiksi hankkeiden realistisuus, mahdollisuus kannattavan liiketoiminnan aikaansaamiseen, sekä tuenhakijan resurssit ja osaaminen.

Hakijat arvioivat ensin hankkeensa odotettavissa olevia kehitysvaikutuksia hakemuksellaan. Finnpartnership-liikekumppanuusohjelman henkilöstö tarkistaa hakijan arvioimat kehitysvaikutukset, ja analysoi sekä pisteyttää mahdolliset vaikutukset hakemusta ja omaa asiantuntemustaan hyödyntäen. Koska liikekumppanuustukea haetaan yleensä vielä hyvin alkuvaiheissaan olevien hankeideoiden edistämiseen, on

arvio kehitysvaikutuksista usein vain suuntaa-antava. Hankkeet toteutuvat usein lopulta hieman eri muodossa tai mittakaavassa kuin suunniteltiin. Kehitysvaikutusten arviointi antaa kuitenkin osviittaa hankkeen mahdollisista vaikutuksista, ja vuodesta 2022 alkaen myös ohjaa hankkeen toteutusta, kun tuensaajille annetaan kehitysvaikutusten arviointiin perustuvia ohjeellisia indikaattoreita hankkeen seurantaa helpottamaan.

Hankkeiden arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös mahdollisiin negatiivisiin ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksiin ja -riskeihin. Hakemusten ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksien arvioinnista vastaavat Finnfundin asiantuntijat, jotka luokittelevat hankkeet, ja antavat niille vaatimuksia ja suosituksia.

Hyväksytyille hankkeille annetaan valtionavustuspäätöksen yhteydessä hankebudjetti, jossa eritellään hankekohtaiset, tukikelpoiset suoritteet. Tuensaajan tulee noudattaa hyväksyttyä hankebudjettia, paikallista lainsäädäntöä, kansainvälisiä säännöksiä sekä liikekumppanuustuen ehtoja. Tuki voidaan maksaa vain, mikäli tuensaaja on toiminut näiden kriteerien puitteissa.

Hankkeiden vastuullisuutta tuetaan tarjoamalla maksutonta, konsultin toteuttamaa hankkeelle räätälöityä ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten neuvontaa tai ihmisoikeusneuvontaa.

Kehitysvaikutusten arviointi ja seuranta hankkeiden aikana

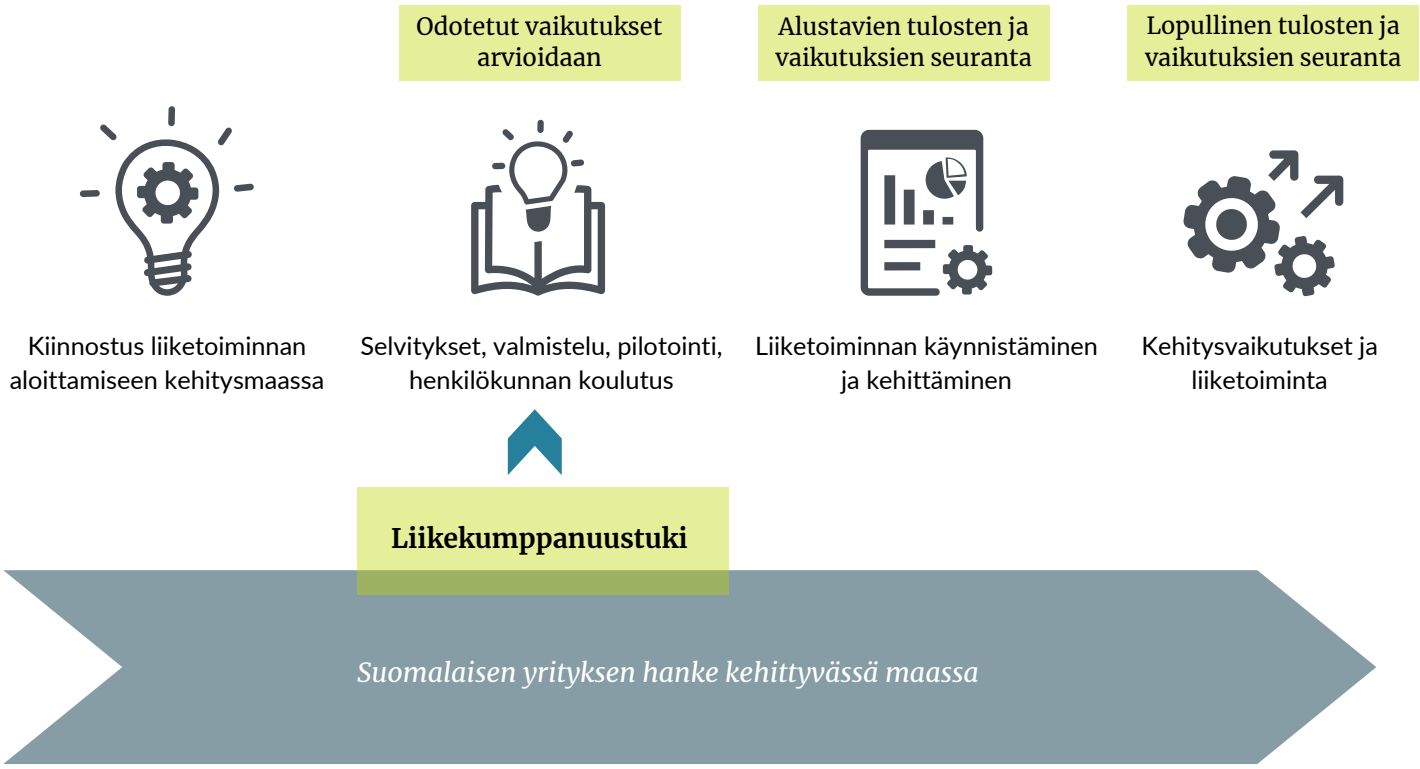

Liikekumppanuustuki maksetaan takautuvasti yhdessä tai kahdessa erässä, kun tuensaaja on omarahoitteisesti suorittanut hankebudjettiin kuuluvia toimenpiteitä. Maksupyynnön yhteydessä Finnpartnership tarkistaa hankkeen etenemisen sekä esimerkiksi hankkeelle mahdollisesti annettujen ympäristö- ja yhteiskuntavaatimusten ja -suositusten noudattamisen. Maksu suoritetaan vain, mikäli tuensaaja on noudattanut tuen ehtoja ja annettuja vaatimuksia.

Koska tuki kohdistuu pääsääntöisesti hankkeen alkuvaiheisiin – selvitysten, tutkimusten ja kartoitusten tekemiseen – kehitysvaikutukset syntyvät usein vasta myöhemmin, tuen erääntymisen jälkeen, kun liiketoiminta tai yhteistyö kohdemaassa on saatu kunnolla käyntiin. Tuensaajilla on velvollisuus vastata tuen erääntymisen jälkeisinä kahtena vuotena lähetettäviin seurantakyselyihin, joiden avulla selvitetään hankkeiden aikaansaamia vaikutuksia kohdemaissa.

Tuki kohdistuu pääsääntöisesti hankkeiden ensimetreille – selvityksiin, tutkimuksiin ja pilotointeihin. Todelliset vaikutukset ja tulokset syntyvätkin usein myöhemmin, kun hankkeet ovat edenneet. Siksi hankkeiden kehitysvaikutuksia mitataan neljä vuotta tuen myöntämisen jälkeen.

Hankkeiden selvitysluonteesta johtuen jokainen hanke ei johda onnistuneeseen lopputulokseen. Toisinaan tehtyjen selvitysten tuloksena todetaan, ettei oman liiketoiminnan käynnistäminen kohdemaassa olekaan realistista. Toisinaan taas tuensaajan, partnerin tai kohdemaan tilanne muuttuu, ja hanke joudutaan keskeyttämään. Liiketoiminnan kannattavuutta ei voida samalla tavalla ennakoida, kuin esimerkiksi perinteisempien avustushankkeiden onnistumisia. Toisaalta kestävyys ja jatkuvuus ovat onnistuneen kaupallisen hankkeen sisäänrakennettuja ominaisuuksia.

Seurantakyselyyn vastaa yleensä tuensaajan hankevastaava tai joku muu hankkeen läheisesti tunteva henkilö. Finnpartnership koostaa tuensaajien vastausten perusteella vuosittain seurantaraportin hankkeiden tuloksista ja kehitysvaikutuksista. Seurantaraportointi perustuu tuensaajien antamiin tietoihin, ja niissä esitetyt asiat ovat näiden subjektiivisia mielipiteitä hankkeiden toteutuksesta ja tuloksista. Epäselvissä tapauksissa vastaajiin ollaan myös yhteydessä. Kaikkia annettuja tietoja ei ole erikseen tarkistettu.

Hankkeiden tilanne: paljon edistymistä pandemian keskellä

Kehitysvaikutusten raportointivuorossa ovat tänä vuonna 55 hanketta, jotka saivat liikekumppanuustukea vuonna 2018. Raportin loppuosa esittelee ensin hankkeiden kohdentumista, ja sitten niiden kautta syntyneitä tuloksia ja vaikutuksia.

Vuonna 2018 käsiteltiin 122 liikekumppanuustukihakemusta, joista 83 hyväksyttiin. Tukea näille 83 hankkeelle myönnettiin yhteensä 5 076 229 euroa.

Kahden vuoden määräajan kuluessa 57 tuensaajaa haki tuen maksua. Kun tästä vähennetään kaksi jatkohanketta, jäljelle raportoinnin kohteeksi jää 55 hanketta (maksun saaneet hankkeet, jotka eivät olleet jatkohankkeita).

Raportoinnin kohteena oleville hankkeille maksettiin tukea yhteensä 2 118 422 euroa. Keskimääräinen maksetun tuen määrä oli siten 38 516 euroa, johon hankkeissa aikaansaadut kehitysvaikutukset tulee suhteuttaa.

Raportin loppuosa esittelee ja analysoi näiden 55 hankkeen tuloksia ja vaikutuksia ja niihin viitataan termillä ”vuoden 2018 hankkeet”.

Raportti esittelee vuoden 2018 liikekumppanuustukihankkeiden tuloksia. Neljä vuotta hankkeiden valmisteluvaiheisiin tarkoitetun tuen myöntämisen jälkeen on tarkoituksenmukaista arvioida, mihin tuloksiin myönnetty tuki johti.

Tukea saaneista hankkeista kaksi oli jatkohankkeita. Jatkohankkeella tarkoitetaan hanketta, jolle on jo myönnetty aiempi tuki ennen vuotta 2018. Koska kyse on kuitenkin samasta hankekokonaisuudesta, on hankkeen kehitysvaikutukset raportoitu jo osana aiemmin myönnetyn tuen seurantaraportointia. Kaksinkertaisen raportoinnin ehkäisemiseksi jatkohankkeita ei ole sisällytetty tässä raportissa esiteltyjen hankkeiden joukkoon.

Tarkastelussa vuoden 2018 hankkeet

55

Raportoinnin kohteena olevaa hanketta

2,1m€

Hankkeille maksettu tuki yhteensä

38t€

Keskimääräinen maksettu tuki

28

Eri kohdemaata, joista 46 % Afrikassa ja 43 % Aasiassa

15

Eri toimialaa

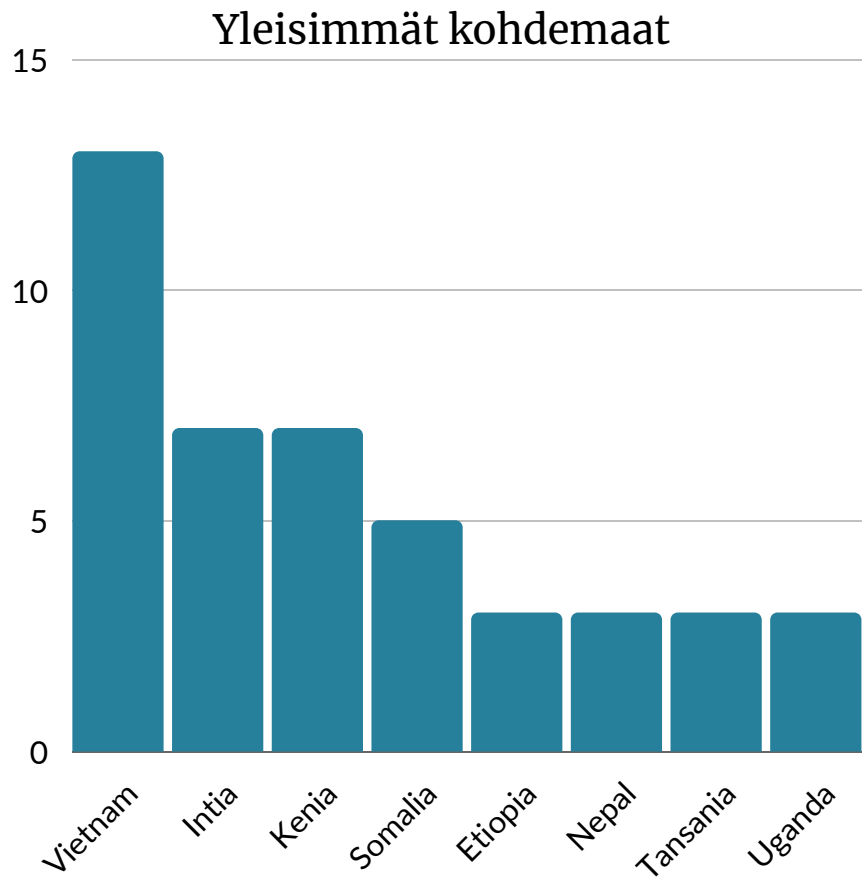

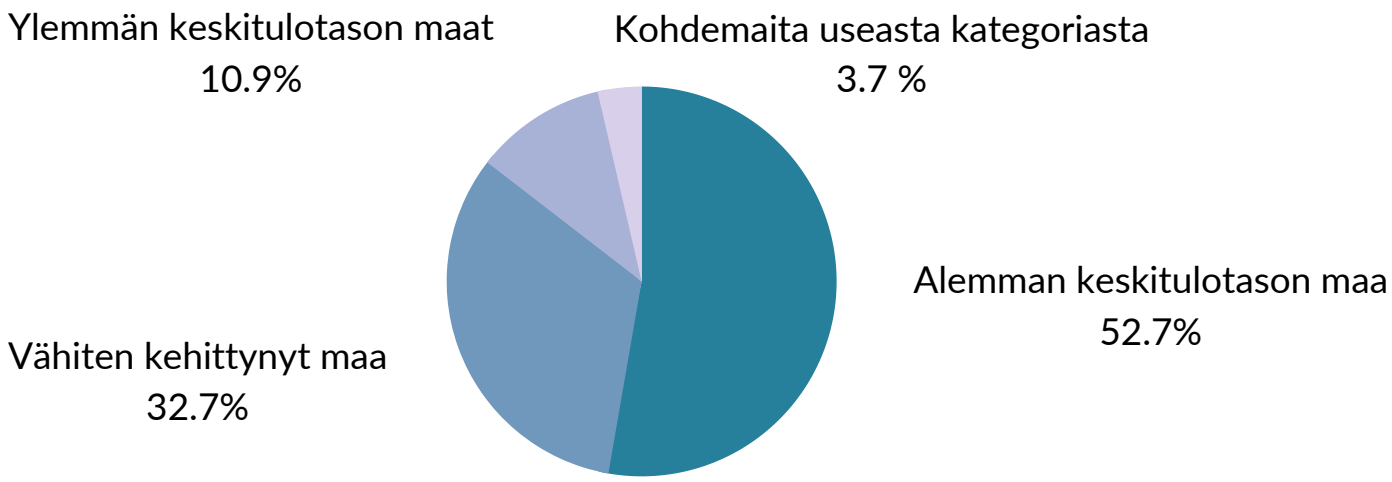

Hankkeiden status raportointihetkellä (kesä 2022)

17

Liiketoiminta käynnissä.
Tuen avulla valmisteltu liiketoiminta on käynnistynyt.

2

Liiketoiminta keskeytetty.
Tuen avulla valmisteltu liiketoiminta on käynnistynyt, mutta se oli raportointihetkellä keskeytetty.

13

Kesken.
Hanke ei ole vielä johtanut liiketoimintaan, mutta hanketta edistetään edelleen.

9

Lykätty.
Hanke ei ole vielä johtanut liiketoimintaan, eikä sitä tällä hetkellä edistetä aktiivisesti.

2

Tukitoiminto onnistuneesti toteutettu.
Järjestön tai oppilaitoksen toteuttama, yrityskumppania tukeva hanke.

14

Lopetettu.
Hanke on lopetettu. Sisältää sekä selvitys- että liiketoimintavaiheessa lopetetut hankkeet.

Hankkeiden keskeisiin onnistuneisuusmittareihin kuuluvat niiden myötä käynnistetty liiketoiminta, sekä käynnistetyn liiketoiminnan jatkuvuus.
Liiketoiminnan käynnistäminen on usein edellytys kehitysvaikutusten syntymiselle, ja liiketoiminnan jatkuvuus taas edellytys vaikutusten pysyvyydelle - vaikkakin joissain hankkeissa vaikutuksia tietenkin saadaan aikaan myös ilman pitkäkestoista liiketoimintaa.

Hankkeet ovat onnistuneet keskimäärin hyvin, ja liiketoimintaa käynnistäneissä hankkeissa 89 prosentissa toiminta on edelleen käynnissä.

Koronaviruspandemian vaikutukset ovat kuitenkin olleet huomattavia.

Vuoden 2018 hankkeet ovat johtaneet yhä käynnissä olevaan liiketoimintaan verrattain hyvin. Hankkeista 19 käynnisti kohdemaissa liiketoimintaa. Kesään 2022 mennessä liiketoiminta oli edelleen käynnissä 89 prosentissa liiketoimintaa käynnistäneistä hankkeista. Lisäksi kaksi hanketta oli järjestöjen toteuttamia yrityksien tukihankkeita, joiden päämääränä ei ollut liiketoiminnan käynnistäminen. Tukitoimintohankkeet toteutettiin onnistuneesti.

Useimpien hankkeiden onnistunut toteuttaminen heijastuu myös hankkeissa aikaansaatuihin merkittäviin kehitysvaikutuksiin.

Koronaviruspandemia on kuitenkin aiheuttanut huomattavia hankaluuksia valtaosalle hankkeista. Kaikista vastaajista ainoastaan 10 kertoi pandemian vaikuttaneen hankkeeseensa vähän tai ei ollenkaan. Lähes jokainen kesken olevista, lykätyistä ja lopetetuista hankkeista kertoi pandemian aiheuttaneen hankkeelle huomattavia logistisisia ja taloudellisia vaikeuksia. Myös usea ennen pandemiaa erittäin lupaavasti käynnistynyt hanke on jouduttu jäädyttämään tai päättämään pandemian ja sitä seuranneiden rajoitusten vuoksi.

Pandemian vaikutus oli korostunut liikekumppanuustukihankkeissa, sillä ne ovat usein kokoluokaltaan pieniä, ja ne olivat pandemian alkaessa vielä varhaisessa vaiheessa. Pienimuotoisen tai vasta käynnistymässä olevan liiketoiminnan jatkaminen on pandemian kaltaisen shokin iskiessä usein vaikeampaa kuin vakiintuneemman, pidempään käynnissä olleen toiminnan. Liikekumppanuustuen saajat ovat suurelta osin mikroyrityksiä, joilla voi pandemian alettua olla myös korostuneempi tarve keskeyttää tai päättää lisäinvestointeja vaativa hankkeen kehittäminen toisella mantereella, ja keskittyä omaan ydinliiketoimintaansa.

Hankkeiden tilanne kesällä 2022

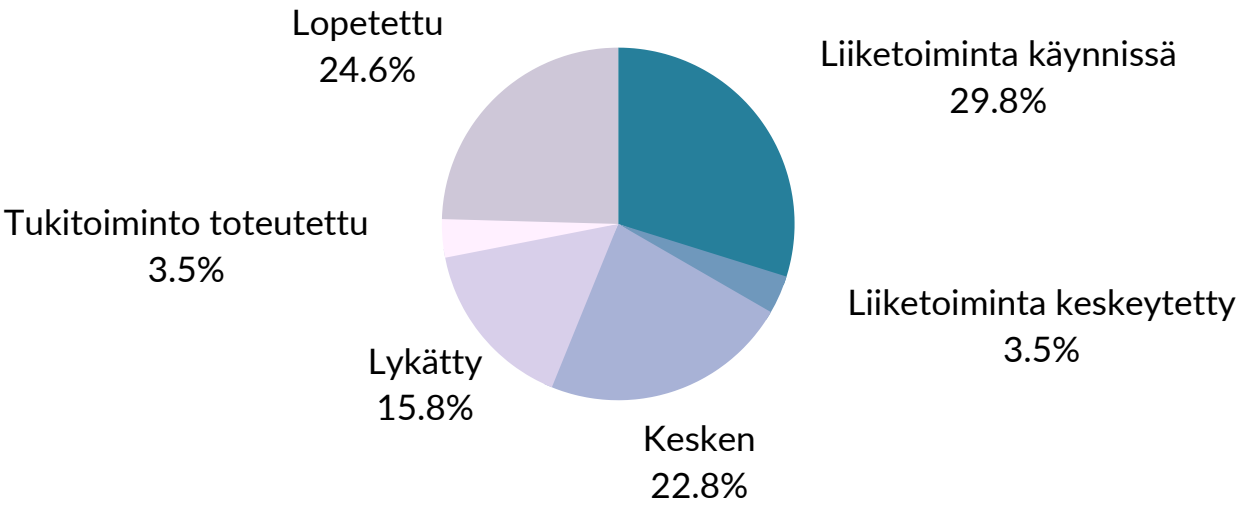

Pandemian vaikutus heikkenee?

Raportoinnin kohteena olevia hankkeita on toteutettu vuosina 2018-2022. Siten niiden toteutus on osunut juuri koronaviruspandemian ajalle. Pandemian vaikutukset hankkeisiin ovatkin olleet huomattavia. Peräti 70 % vastaajista kertoi pandemian vaikuttaneen hankkeeseensa merkittävästi.

Pandemian hiljalleen väistyessä sen vaikutus hankkeiden onnistuneisuuteen vaikuttaa kuitenkin olevan laskussa. Tämä povaa hyvää myös tulevien vuosien hankkeille.

"Koronaviruspandemia vaikutti hankkeemme toteutukseen"
5 (täysin samaa mieltä) - 1 (täysin eri mieltä)

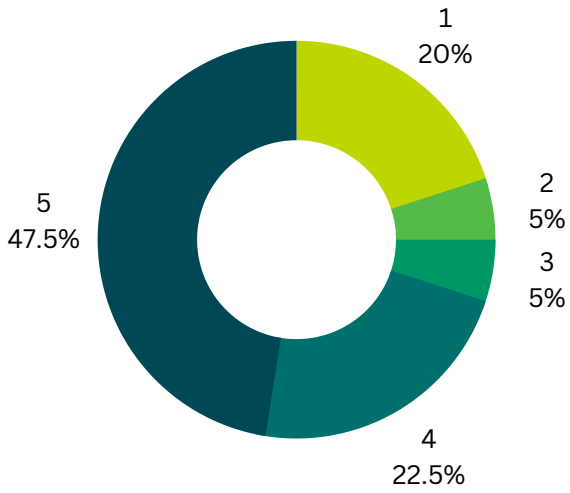

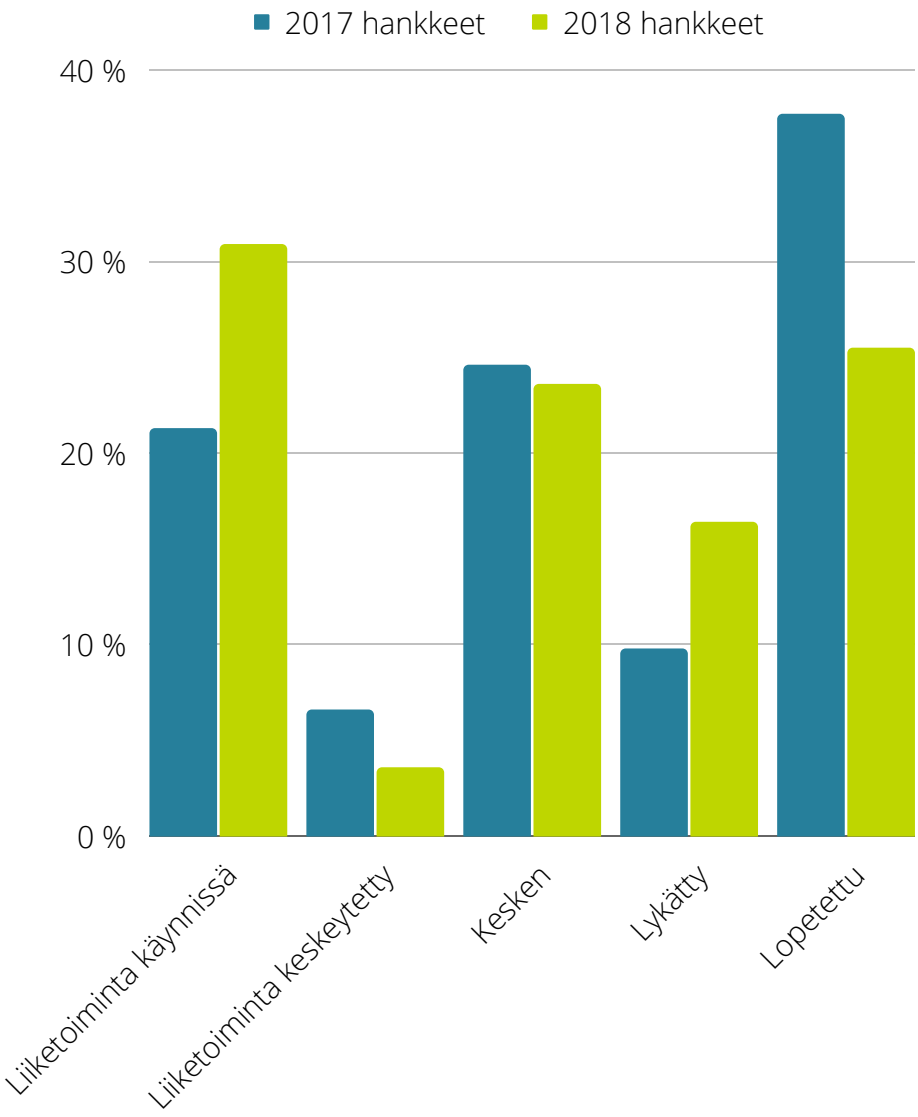

Vähemmän lopetettuja ja enemmän yhä käynnissä olevia hankkeita

Pandemian vaikutus hankkeisiin on ollut huomattava, mutta liiketoiminnan käynnistämisen ja hankkeiden lopetusasteen kannalta selvästi vähäisempi kuin edellisvuonna raportoiduissa, vuosina 2017-2021 toteutetuissa hankkeissa. Vaikuttaakin siltä, että pandemian ja sen aiheuttamien rajoitteiden helpottaminen vuoden 2022 aikana on huomattavasti helpottanut vuoden 2018 hankkeiden edistämistä ja parantanut niiden tulevaisuudennäkymiä.

Kuvioon ei ole otettu mukaan ei-kaupallisia tukitoimintohankkeita, jotta liiketoimintaan johtaneiden hankkeiden suhteellista määrää on helpompi vertailla.

Pandemian ohella myös tavanomaisemmat syyt johtivat hankkeiden hidastumiseen, keskeytymiseen tai lopettamiseen. Näihin syihin lukeutuivat hankeidean osoittautuminen kannattamattomaksi, kohdemaan juridiset, taloudelliset tai yhteiskunnalliset haasteet, vaikeudet sopivan partnerin löytämisessä, sekä tuensaajan prioriteettien muuttuminen.

Onnistumisia arvioidessa on tärkeää huomioida, että liikekumppanuustuki on tarkoitettu hankkeiden alkuvaiheisiin, joissa liikeidean realistisuutta ja kannattavuutta vasta arvioidaan ja selvitetään. Tuen selvitysluonteesta johtuen onkin normaalia, ettei hankkeista jokainen johda kannattavaan liiketoimintaan. Osa hankkeista keskeytetään tai päätetään tuen avulla tehtyjen selvitysten jälkeen, esimerkiksi havaittaessa, ettei liikeidealle ole kohdemaassa riittäviä taloudellisia tai muita edellytyksiä.

Finnpartnership pyrkii edistämään hankkeiden toteutumista tukihakemuksia arvioidessaan sekä tarjoamalla hankkeen suorittamisen aikaisia tukipalveluita. Tuki myönnetään vain hankkeille, joilla on riittävät taloudelliset, henkilöstö- sekä osaamisresurssit hankkeen toteuttamiseen, ja joiden liikeidea on realistinen ja voi synnyttää kannattavaa liiketoimintaa. Tukea saaneille hankkeille tarjotaan esimerkiksi ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten sekä ihmisoikeuksiin liittyvää konsultointia, rahoitusneuvontaa sekä neuvontaa maksupyynnön laatimisessa tai hankkeelle myönnetyn tuen uudelleen kohdistamisessa. Vuodesta 2022 alkaen hankkeille tarjotaan myös kontaktikarttoja.

Hankkeita keskeytetään tai lopetetaan myös siksi, että tuki kohdistuu selvityksiin, tutkimuksiin ja pilotointeihin, joiden tuloksena toisinaan huomataan, ettei kohdemaassa ole edellytyksiä toiminnan käynnistämiseen. Liiketoiminnan kannattavuutta ei voida samalla tavalla ennakoida kuin esimerkiksi perinteisempien avustushankkeiden onnistumisia.

Toisaalta kestävyys ja jatkuvuus ovat onnistuneen kaupallisen hankkeen sisäänrakennettuja ominaisuuksia. Onnistuneiden hankkeiden tulokset ovatkin pitkäkestoisia ja itseään ruokkivia.

Huolimatta hankkeiden seulonta- ja tukiprosesseista on kuitenkin luonnollista, että osa hankkeista ei etene selvitysvaihetta pidemmälle. Tuki voidaan silti maksaa, mikäli hanketta on edistetty sovitulla tavalla. Tuensaajalle itselleen tieto siitä, ettei hankeideaa kannata edistää, voi mahdollistaa keskittymisen toisille markkinoille, ja olla siten lähes yhtä hyödyllistä kuin positiivisempiakin lopputuloksia tuottavat selvitykset.

Finnpartnership-ohjelman merkitys hankkeille on keskeinen

Finnpartnershipin palvelut ovat hankkeiden toteutumisen kannalta monessa tapauksessa välttämättömiä. Tuensaajista keskimäärin yli 90% on pk-yrityksiä, joista noin puolet mikroyrityksiä. Monissa tapauksissa tuensaajilla ei ole aikaisempaa kokemusta kehitysmaissa toimimisesta, ja Finnpartnershipin osallistuminen hankkeen riskinjakoon on keskeistä.

Saatujen vastausten perusteella on selvää, että hankkeet ja niiden myötä syntyneet kehitysvaikutukset olisivat pääsääntöisesti jääneet toteutumatta ilman Finnpartnership-ohjelmaa.

Liikekumppanuustuen ohella monet tuensaajat hyödyntävät Finnpartnershipin muita palveluita, kuten koulutuksia, Matchmakingia, Doing Business with Finland -seminaareja, Team Finland Meeting Point -messuosastoja kohdemaissa, sekä kontaktikarttoja. Näillä lisäpalveluilla voi olla ratkaiseva merkitys hankkeen vastuullisen ja onnistuneen toteuttamisen kannalta sekä positiivisten kehitysvaikutusten luomisessa.

"Liikekumppanuustuki oli hankkeellemme välttämätön"

5 (täysin samaa mieltä) - 1 (täysin eri mieltä)

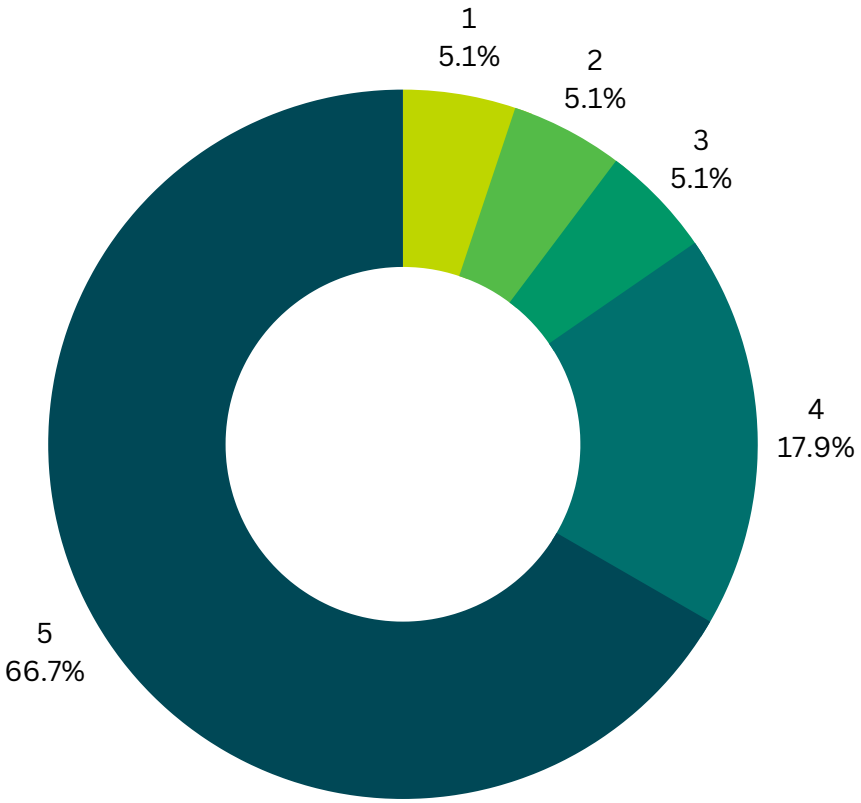

Asiakastyytyväisyys korkeaa

Osana seurantakyselyä tuensaajia pyydettiin arvioimaan Finnpartnershipin ja liikekumppanuustuen roolia kehitysmaaliiketoiminnan toteutumisen kannalta. Kysymyksiin vastattiin asteikolla 1-5.

Vastaajien suuren enemmistön mukaan liikekumppanuustuki oli hankkeen toteuttamiseksi välttämätön (keskiarvo 4,4). Myös ohjelman muut palvelut koetaan hyödyllisiksi (keskiarvo 3,4).

Vastaajat ovat myös tyytyväisiä ohjelman neuvonta- ja tukipalveluihin (53% vastasi arvosanan 5, keskiarvo 4,2). Tuensaajat nostivat taloudellisen tuen lisäksi muun muassa kohdemaatiedon sekä uusien kontaktien ja yhteistyötahojen löytämisen keskeisiksi Finnpartnership-ohjelman lisäarvoiksi hankkeille.

Perustetut yritykset ja solmitut yhteistyösopimukset

Hankkeiden etabloitumistavoitteet (2018)

- 29 Tytär- tai yhteisyrityksen perustaminen
- 6 Alihankintasopimuksen solmiminen
- 5 Franchising- tai lisensointi-sopimuksen solmiminen
- 9 Maahantuontisopimuksen solmiminen
- 7 Muun pitkäaikainen liikekumppanuus

Hankkeiden etabloitumistulokset (2022)

- 15 Tytär- tai yhteisyritystä perustettu
- 12 Alihankintasopimusta solmittu
- 9 Franchising- tai lisensointi-sopimusta solmittu
- 1 Maahantuontisopimusta solmittu
- 3 Myynti- tai jakelusopimusta solmittu
- 7 Muu yhteistyösopimus solmittu

Luodut kumppanuudet (etabloitumistulokset) kohdemaittain (2022)

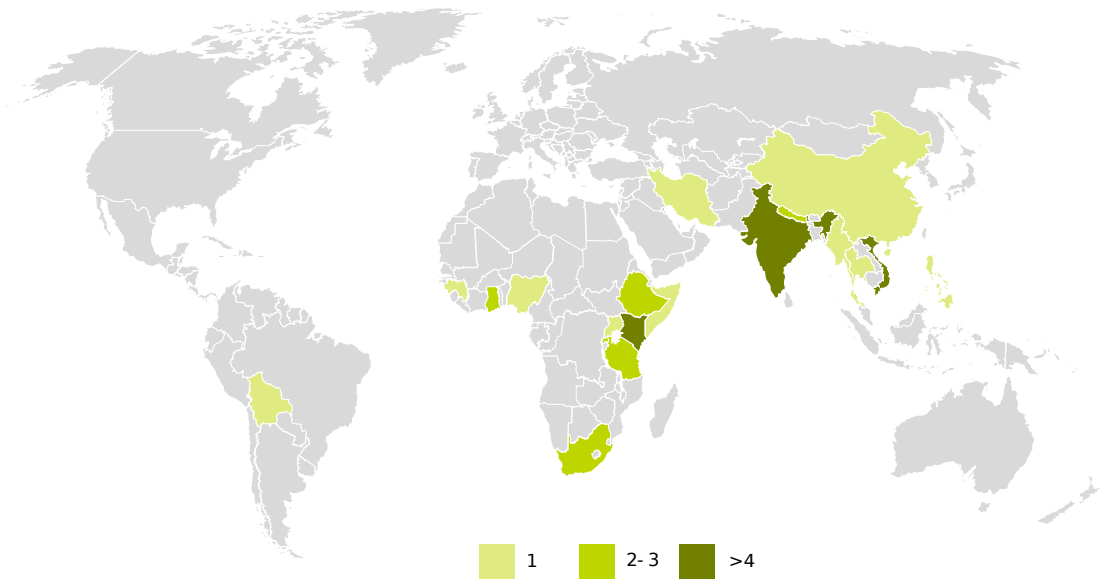

Perustetut yritykset ja solmitut yhteistyösopimukset

Tuensaajien perustamat tytär- ja yhteisyritykset sekä solmitut yhteistyösopimukset rakentavat pohjaa tulosten ja kehitys-vaikutusten syntymiselle ja jatkuvuudelle

Liikekumppanuustukihankkeen tavoitteena tulee olla pitkäaikainen etabloituminen kohdemaahan. Ohjaamalla tuensaajia pitkäaikaiseen etabloitumiseen pyritään luomaan pitkäaikaisia kehitysvaikutuksia. Tällä edistetään myös tuloksien kestävyyttä ja jatkuvuutta.

Hyväksyttäviksi etabloitumistavoitteiksi katsotaan tytär- tai yhteisyrityksen perustaminen kohdemaahan, huolto-, alihankinta-, lisensointi-, franchising- tai muun vastaavan sopimuksen solmiminen kohdemaapartnerin kanssa, kehitysmaatuonnin aloittaminen, sekä liikekumppanuustukihanketta edistävän ammattikoulutustoiminnan käynnistäminen tai kehittäminen. Tukea voidaan myöntää myös hankkeisiin, joissa tavoitteena on teknologian pilotointi yhdessä kansainvälisen järjestön (esim. YK) sekä tukitoimintohankkeisiin, joissa yhdistys tai oppilaitos toteuttaa yrityskumppanin liikekumppanuustukihankkeita tukevia paikallisyhteisöä kehittäviä toimenpiteitä.

Perustetut yritykset

Uuden yrityksen perustaminen on yksi liikekumppanuustukihankkeiden yleisimmistä tavoitteista. Pitkäaikaisen ja vakaan toiminnan aloittaminen kehittyvissä maissa edellyttää usein läsnäoloa kohdemaassa, joko kokonaan oman tytäryrityksen tai kohdemaasta identifioitavan kumppanin kanssa perustetun yhteisyrityksen muodossa.

Hankkeiden tuloksena kohdemaihin perustettiin yhteensä 15 uutta yhtiötä. Perustetut yritykset toimivat kymmenellä eri toimialalla ja tuottavat esimerkiksi ohjelmointipalveluja, elintarvikkeita, matkailupalveluita sekä vastuullista kaakota ja kahvia. Yrityksiä perustettiin Intiaan, Keniaan, Somaliaan, Vietnamiin, Thaimaahan, Ghanaan, Tansaniaan ja Iraniin. Kesään 2022 mennessä perustetuista yrityksistä 12 toiminta oli käynnissä, kahden väliaikaisesti keskeytetty ja yhden toiminta oli jouduttu lopettamaan.

Tytär- tai yhteisyritystä perustettu **15**

93 % Yrityksistä edelleen toiminnassa (2022)

LED-valoja Intiassa

Helsinkiläinen Greenlux Finland Oy on kehittyneiden LED-valaistusjärjestelmien edelläkävijöitä Suomessa. Yritys sai vuonna 2018 liikekumppanuustukea yhteisyrityksen perustamisvalmisteluun Intiassa. Greenlux oli aiemmin teetättänyt tuotteitansa Intiassa alihankintana, mutta halusi tuotannon vakiinnuttaakseen ostaa osuuden intialaiskumppani eAge Electronics Pvt. Ltd.:stä.

Hanke toteutui erinomaisesti, ja Greenlux omistaa nykyisin 50 % eAgesta. Intiassa valmistetaan tuotteita niin Suomen kuin Aasian ja Lähi-Idän markkinoille. Greenlux on investoinut hankkeessaan Intiaan noin miljoona euroa, ja työllistää Intiassa suoraan noin 125 henkilöä, joista 75 on uusia, hankkeen myötä syntyneitä työpaikkoja. *Kuva: Greenlux Finland Oy*

Solmitut yhteistyösopimukset

Uusien yritysten perustamisen ohella liikekumppanuustukihankkeet voivat tähdätä pitkäaikaiseksi tarkoitettujen yhteistyösopimusten solmimiseen kohdemaissa. Kohdemaista voidaan esimerkiksi alihankkia tai tuoda palveluita tai tavaroita, tai lisensoida kohdemaakumppanille teknologiaa tai palveluita joiden avulla voidaan toteuttaa yhteistä liiketoimintaa.

Hankkeiden tuloksena solmittiin yhteensä 29 alihankinta-, huolto-, lisensointi- maahantuonti- tai muuta pitkäaikaista sopimusta kohdemaakumppaneiden kanssa. Sopimuksia solmittiin mm. ohjelmistopalvelujen alihankinnasta, koulutuksen tuottamisesta, vedenpuhdistuspalvelujen hankinnasta sekä vaatteiden ja tekstiilien tuonnista hankkeiden kohdemaista. Yhteistyösopimuksia solmittiin yhteensä 18 maassa.

Yhteistyösopimusta solmittu **29**

18 Maassa uusia kumppanuuksia

Arkkitehtuurikoulu laajentui Kaakkois-Aasiaan

Arkki International Oy tuotteistaa ja vie ulkomaille arkkitehtuurikoulu Arkin opetussisältöjä. Arkin kurssit ja leirit opettavat lapsille ja nuorille arkkitehtuurin ohella esimerkiksi yhteistyötaitoja ja kaupunkisuunnittelun perusteita. Finnpartnershipin tuella on ollut keskeinen rooli yrityksen kansainvälistymisessä ensin Vietnamiin ja myöhemmin Thaimaahan. Yhteistyökumppaniksi löytyi paikallinen yritys Viet Motion, jonka kanssa Arkki International on solminut koulutuskonseptia koskevan, kymmenen Kaakkois-Aasian maata kattavan lisensointisopimuksen. Liikekumppanuustuen avulla on mm. koulutettu Viet Motionin henkilökuntaa Arkin konseptin ja arvojen mukaiseen palvelutuotantoon. Hankkeessa on tehty yhteistyötä myös UNICEFin kanssa.
Kuva: Arkki International Oy

Tukitoimintohankkeet

Liikekumppanuustukea myönnetään myös kansalaisjärjestöjen tai oppilaitosten toteuttamiin tukitoimintohankkeisiin, joissa kapasitoidaan kohdemaan paikallisia yhteisöjä sekä samalla tuetaan hankkessa kumppanina toimivan suomalaisyrityksen liikekumppanuustukihanketta. Tukitoimintohankkeiden tarkoituksena on edesauttaa hankkeiden onnistumista kestävällä ja vastuullisella tavalla. Yhteisten hankkeiden avulla yritykset saavat käyttöönsä järjestöjen pitkän, usein kymmenien vuosien mittaisen kokemuksen.

Vuoden 2018 hankkeista tukitoimintohankkeita oli kaksi, joista molemmat toteutettiin onnistuneesti. Molemmissa hankkeissa yhteistyö yrityskumppanin kanssa kohdemaissa jatkuu.

2 Toteutettua tukitoimintohanketta

12 850 Paikallisyhteisöjen jäsentä koulutettu

78 % Koulutetuista naisia

2 Suomalaisen yrityksen liiketoiminta kehitysmaissa hyötynyt

Vammaisjärjestön ja yrityksen yhteistyö tuottaa tuloksia

Ihmisarvoisen työpaikan löytäminen ei aina ole helppoa Etiopian kaltaisessa maassa, mutta erityisen vaikeaa se on vammaisille henkilöille. Vammaisten ihmisten asemaa edistävä Abilis-säätiö ja etiopialaiset vammaisjärjestöt ovat tehneet vuosien ajan yhteistyötä design-mattoja valmistuttavan Sera Helsinki Oy:n kanssa. Sen myötä on koulutettu ja työllistetty yli 300 henkeä, pääasiassa eri tavoin vammaisia ihmisiä. Yhteistyö jatkuu Etiopian turvallisuushaasteista huolimatta. *Kuva: Abilis-säätiö*

Itä-Afrikassa puhutaan kuukautisista ääneen

Fida Internationalin ja kuukuppivalmistaja Lunetten yhteishanke hälventää kuukautisiin liittyvää häpeää Itä-Afrikassa. Hankkeessa kuukautislähettilät kouluttavat paikallisia työntekijöitä kertomaan kuukautisista ja opastamaan suojien käytössä. Samalla valistetaan seksuaali- ja lisääntymisterveydestä. Myös miehet ja pojat osallistuvat koulutuksiin. ”Miesten ja poikien mukanaolo on välttämätöntä, sillä heidät on saatava puhumaan kuukautisista ja siten rikkomaan nykyisiä valtarakenteita ja sukupuolinormeja. Miehet ovat ihmetelleet, miksi he ovat olleet aiheesta pimennossa”, Fidan Virpi Mesiäislehto kertoi ulkoministeriön julkaisemalle Kehitys-lehdelle.

Teksti: Ruut Tolonen / Kehitys-lehti (lyhennetty ja muokattu). Kuva: Hannu Happonen / Fida International.

Tukitoimintohankkeissa yhdistetään yritysten kaupallinen osaaminen järjestöjen tai oppilaitosten erityisosaamisalueisiin. Tuloksena on vaikutuksellisempaa ja kestävämpää liiketoimintaa, johon paikallinen yhteisö on saanut mahdollisuuden vaikuttaa ja osallistua.

Investoinnit kohdemaihin

Liikekumppanuustuen avulla osallistetaan yksityisen sektorin resursseja globaalien kehitystavoitteiden saavuttamiseen. Liikekumppanuustuki toimii siemenrahana, joka katalysoi tuensaajia investoimaan kohdemaihin sen jälkeen, kun nämä ovat toteuttaneet tuen avulla hankkeen selvitys- ja valmisteluvaiheita. Investointeja katalysoiva tuki on myös hankkeiden kohdemaissa erittäin haluttua.

YK:n arvioiden mukaan kehittyvät maat tarvitsivat vuosittain noin 2500 miljardin edestä rahavirtoja, jotta SDG-tavoitteisiin päästäisiin suunnitellusti vuoteen 2030 mennessä. Julkinen kehitysapu, kuten liikekumppanuustuki, voi kattaa tästä vain osan. Onkin välttämätöntä kannustaa, edistää ja mahdollistaa yksityistä sektoria toteuttamaan vastuullisia investointeja kohdemaihin.

Investointien katalysointi on vuosittain yksi liikekumppanuustukihankkeiden keskeisimmistä tuloksista. Keskimäärin hankkeissa investoidaan noin 3-10 kertaa yksityistä rahaa kehittyviin maihin verrattuna hankkeissa maksettuun liikekummpanuustukeen Koska tuettavat hankkeet ovat hyvin erilaisia, on investointien vuosivaihtelu huomattavaa.

Kehitysvaikutusnäkökulmasta olennaista on, että iikekumppanuus-tukihankkeissa tehtävät investoinnit ovat SDG-sidonnaisia, sillä niiden kohteena olevat hankkeet ovat läpäisseet kehitysvaikutusten arviointi- ja seurantaprosessit. Lisäksi investoinnit kohdentuvat automaattisesti maihin, joihin tuki on myönnetty. Liikekumppanuustuki onkin siinä mielessä poikkeuksellinen instrumentti, että tiettyyn maahan tehty ODA-panostus johtaa myös investointeihin juuri samaan maahan. Aktivoimalla ja ohjailemalla hankkeiden kohdentumista - kuten Finnpartnership on tehnyt esimerkiksi hauraiden valtioiden ja Afrikan kohdalla - onkin mahdollista kohdentaa myös yksityisiä investointeja juuri Afrikkaan tai hauraisiin valtioihin. Instrumentin luonteeseen on siis sisäänrakennettu mahdollisuus katalysoida investointeja kehityspoliittisesti tärkeiksi nähtyihin kohdemaihin, ja hankkeisiin, joiden tiedetään edistävän SDG:itä ja Suomen kehityspoliittisia painopisteitä.

Vuoden 2018 hankkeista 18 raportoi tehneensä investointeja hankkeen kohdemaahan. Investointien kokonaissumma oli noin 10,2 miljoonaa euroa, eli lähes viisi kertaa hankkeille maksettujen liikekumppanuustukien verran.

Pääosa investoinneista tehtiin käyttöpääomaan sekä koneisiin ja laitteisiin. Noin neljännes investoinneista tehtiin pienempiin eriin, kuten maa-alueisiin sekä erilaisten palveluiden ja tavaroiden ostoihin.

Liikekumppanuustuki johtaa vuosittain noin 3-10 -kertaisiin yksityisiin investointeihin hankkeiden kohdemaihin. Tehdyt investoinnit ovat SDG-sidonnaisia, ja kohdistuvat niihin maihin, johon tukihankkeita aktivoidaan - eli yhä enemmän Afrikkaan ja vähiten kehittyneisiin maihin.

Vuoden 2018 hankkeiden kohdemaihin tekemät investoinnit sekä maksetut verot

2,1m €	10,2m €	500t €
Hankkeille maksettu tuki yhteensä	Hankkeissa tehdyt kohdemaainvestoinnit	Hankkeiden maksamat verot ja muut maksut

Yksityisiä investointeja kehityspoliittisesti tärkeisiin maihin

Yksityisen sektorin investointien katalysoiminen kehitysmaihin on ensiarvoisen tärkeää. Olennaista on kuitenkin myös se, mihin investoinnit kohdistuvat, ja mitä niillä rahoitetaan. Jotta investoinnit todella edistävät SDG:itä, niiden tulee edistää vastuullista ja vaikutuksia tuottavaa liiketoimintaa. Jotta ne edistävät SDG:itä mahdollisimman tehokkaasti, niiden olisi myös toivottavaa kohdentua Suomen kehityspoliittisesti tärkeiksi määrittelemille alueille. Esimerkiksi Kehityspoliittinen toimikunta (KPT) on vuoden 2022 selvityksessään korostanut, että kehitysavun ja yksityisten investointien kohdistuminen samoihin kohdemaihin olisi investointien vaikutuksellisuuden kannalta tärkeää. KPT:n selvityksen mukaan Suomen 20 tärkeimmästä kehitysavun kohdemaasta vain viiteen kohdistuu suomalaisia investointeja enemmän kuin kehitysapua.

Liikekumppanuustukihankkeissa kehitysapu ja yksityiset investoinnit kohdistuvat samoihin maihin. Aktivoimalla liikekumpppanuustukihankkeita esimerkiksi hauraisiin valtioihin, Suomen kehitysyhteistyön kahdenvälisiin kumppanimaihin, tai vähiten kehittyneisiin maihin, tuotetaan myös investointeja juuri näihin maihin. Kun esimerkiksi Afrikkaan kohdistuvien hankkeiden määrä on kaksinkertaistettu vuosina 2016-2022, tulee myös Afrikkaan kohdisrtuvien investointien määrä huomattavasti kasvamaan.

Investointien tekeminen mahdollistaa usein suorien ja merkittävien kehitysvaikutusten aikaansaamisen. Tämän lisäksi investoinnit tuottavat kohdemaahan tuloja verojen ja erilaisten maksujen muodossa. Vuoden 2018 hankkeet ovat arvioineet maksaneensa kohdemaahan veroja ja muita maksuja noin 500 000 euroa. Tähän summaan eivät pääsääntöisesti sisälly kohdemaan kumppanien tai palveluntarjoajien maksamat verot ja muut maksut, jotka huomioiden todellinen kohdemaahan siirtynyt verojen ja muiden maksujen määrä on merkittävästi suurempi. Usea hanke on lisäksi hyötynyt kohdemaissa aloittaville yrityksille ensimmäisinä toimintavuosina myönnetyistä verohelpotuksista. Veromaksujen määrä tuleekin merkittävästi kasvamaan liiketoiminnan vakiintuessa ja kasvaessa.

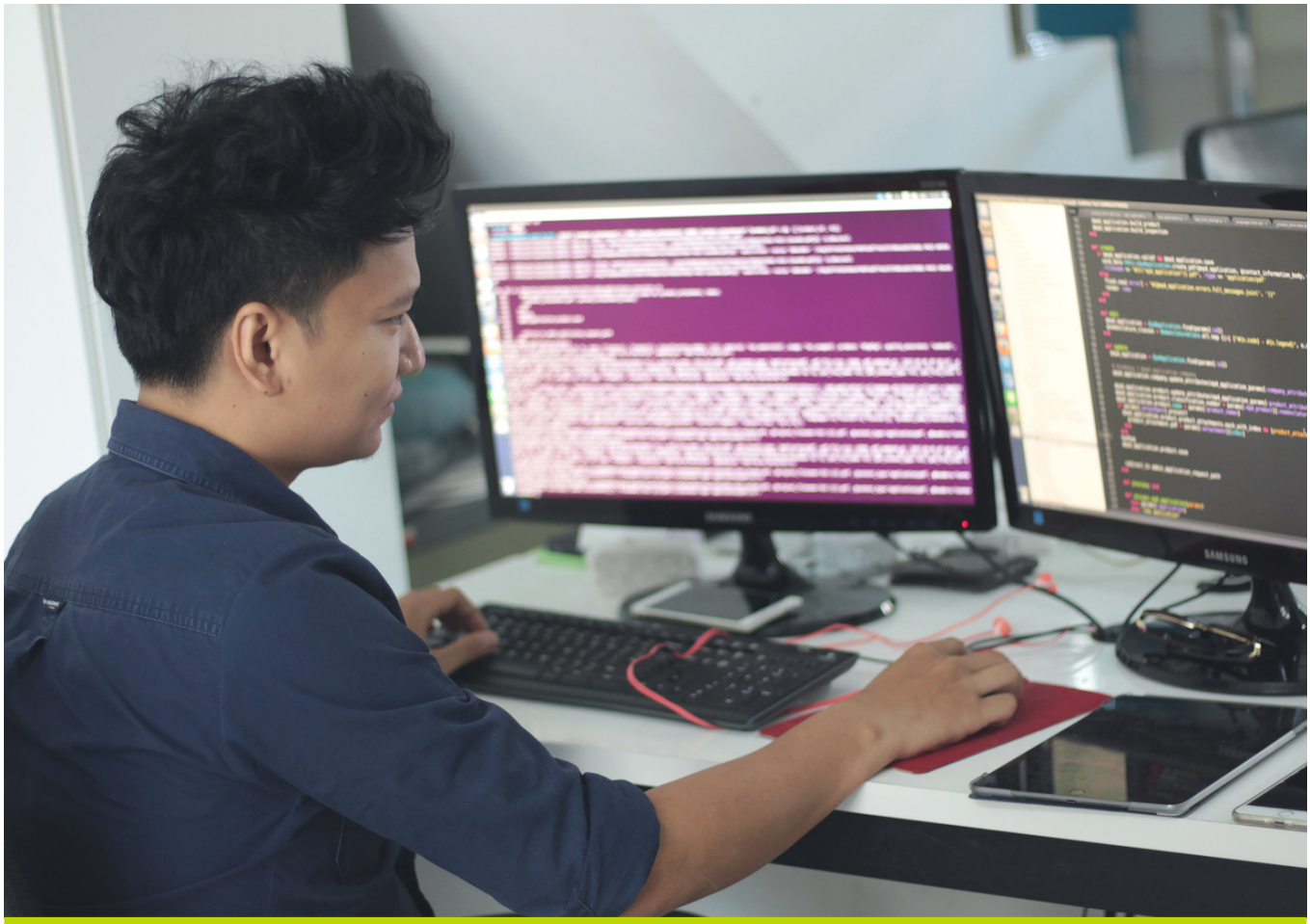

Koodaripalveluita Thaimaassa

Internet- ja mobiilipalveluja kehittävä Oivan Finland Oy on törmännyt Suomessa samaan ongelmaan kuin moni muukin it-alan kasvuyritys: tietokoneohjelmistoja koodaavista osaajista on kova pula. Oivan on ratkaissut ongelman perustamalla Thaimaahan tytäryhtiön, jossa työskentelee nykyisin yli 50 paikallista koodaria suomalaisen työnjohdon alaisuudessa. Oivan on investoinut kohdemaahan yli kolme miljoonaa euroa.

”Ilman Finnpartnershipiä emme olisi pystyneet perustamaan tytäryhtiötä, sillä toimintaansa aloittavalla yrityksellä ei olisi ollut laittaa kymmeniä tuhansia euroja konsulttien ja lakimiesten palkkioihin”, yrityksen perustajiin kuuluva teknologiajohtaja Jussi Virtanen kertoo. *Kuva: Oivan Finland Oy*

Koska valtaosa hankkeista toteuttaa liikekumppanuustukihankkeiden avulla selvityksiä ja valmistelevia toimenpiteitä, kuten kohdemaamatkoja, eivät hyvinkään sujuneet hankkeet ole välttämättä vielä raportointihetkeen mennessä päässeet tekemään mittavia investointeja tai maksamaan veroja. Myös pandemia on hidastanut tai vähentänyt investointien tekemistä ja sitä seuraavaa verojen ja muiden kohdemaamaksujen suorittamista.

Liikekumppanuustukea saavien hankkeiden tulee pyrkiä taloudelliseen tuottavuuteen (pois lukien tukitoimintohankkeet) - tai toisella tavoin ajateltuna selvittämään, onko taloudellisesti tuottavan liiketoiminnan käynnistäminen mahdollista. Hankkeista 16 on toistaiseksi ollut tuottavia liiketoimia. 12 muuta yritystä on arvioinut hankkeen muodostuvan voitollisiksi tulevaisuudessa. Lisäksi kaksi hanketta oli tukitoimintohankkeita, joissa ei pyritä taloudelliseen tuottavuuteen. Hieman yli puolet hankkeista ovat siis olleet tai tulevat olemaan taloudellisesti tuottavia.

Hankkeiden selvitysluonteesta ja niiden haastavista kohdemaaympäristöistä johtuen vain osa onnistuneista hankkeista ehtii muodostua taloudellisesti tuottavaksi raportoitavan jakson sisällä. Hankkeiden toteuttamiseksi usein tehtävät huomattavat alkuinvestoinnit hidastavat myös hankkeiden kääntymistä voitolliseksi.

Hankkeista hieman yli puolet ovat olleet tai todennäköisesti tulevat olemaan voitollisia liiketoimia. Suhdelukua voidaan pitää hyvänä, kun huomioidaan liikekumppanuustuen olevan tarkoitettu alkuvaiheissaan olevien ideoiden ja markkina-avausten tutkimiseen usein hyvin haastavilla ja kaukaisilla uusilla markkinoilla. Myös pandemian vaikutus hankkeiden tuottavuuteen on ollut huomattava.

Myös ulkoiset, liiketaloudelliset tekijät vaikuttavat tietenkin toiminnan voitollisuusedellytyksiin. Vuoden 2018 hankkeet korostivat vastauksissaan esimerkiksi pandemian, poliittisten pakotteiden ja korkeiden rahtihintojen haitallisia vaikutuksia toiminnan kannattavaksi saamiseen

Useat tappiollisiksi jäävistäkin hankkeista tuottavat arvokasta tietoa ja kokemusta kohdemarkkinoista ja toimintaympäristöstä, jolloin yritys on valmiimpi yrittämään uudelleen.

Pandemia vaikeutti sisustustuotteiden maahantuontia

Helsinkiläinen sisustusliike Day sai liikekumppanuustukea vuonna 2018 tavarantoimittajien kartoittamiseen Vietnamista ja Intiasta. Kivijalkaliike on toiminut Helsingin ydinkeskustassa jo yli 25 vuoden ajan. Hankkeen myötä sisustusliike onnistui identifioimaan partnereita, joilta Day maahantuo mm. koreja, tekstiileitä ja metallisia kynttelikköjä.

Hanke on hidastunut huomattavasti pandemiatilanteen takia. Sisustusliikkeen osaomistaja ja hankevastaava Pasi Sivonen toteaa, että yritystuet ovat etenkin pandemia-aikana tärkeässä roolissa. ”Liikekumppanuustuki paransi projektimme edellytyksiä, emmekä olisi ilman sitä lähteneet Vietnamiin kartoittamaan hankettamme. Ilman pandemiaa, eli nk. normaaliolosuhteissa, olisimme liikekumppanuustuen avulla pystyneet jalostamaan mallistoamme vieläkin enemmän.” *Kuvat: Nikke Karjalainen*

Työllistämisvaikutukset

2831

työllistettyä henkilöä yhteensä

989

suoraan työllistettyä henkilöä

1842

epäsuorasti työllistettyä henkilöä

711

työpaikoista uusia työpaikkoja

≈ 10 työpaikkaa

Ihmisarvoisten ja kestävien työpaikkojen luominen on Finnpartnershipin yhdintehtävä.

36% hankkeista työllisti kohdemaassa henkilökuntaa. Keskimääräinen työllistänyt hanke työllisti yhteensä noin 17 työntekijää. Työllistäneissä hankkeissa syntyi keskimäärin noin 13 työpaikkaa. Työllistäneissä hankkeissa työllistettiin epäsuorasti noin 4 henkilöä.

Työllistämisvaikutukset ovat yksi yleisimmistä liikekumppanuus-tukihankkeissa syntyvistä kehitys-vaikutuksista. Ihsmisarvoisten ja kestävien työpaikkojen luominen on myös Finnpartnershipin päätavoite ohjelmakaudella 2022-24 . Koska tuen avulla käynnistetään liiketoimintaa, johtavat hankkeet onnistuessaan lähes aina työllistämisvaikutuksiin, joko kokonaan uusien työpaikkojen luomisen tai jo olemassa olleiden työpaikkojen ylläpitämisen myötä.

Tuensaajilta edellytetään vastuullista työllistämistä, jossa onnistumista Finnpartnership auttaa eri keinoin (tarkemmin ks. sosiaaliset vaikutukset).

Hankkeiden aikaansaamista työllistämisvaikutuksista raportoi 20 hanketta. Hankkeet ovat työllistäneet suoraan yhteensä 989 henkilöä (lukuun sisältyvät myös suoran sopimussuhteen, kuten alihankintasopimuksen kautta työllistetyt henkilöt). Suorista työpaikoista 711 on kokonaan uusia työpaikkoja.

Tekstiiliyritys työllistää 50 naista Nepalissa

Kuopiolainen Tahia Oy myy Nepalissa valmistettuja vaatteita, sisustustuotteita sekä käsi- ja sorminukkeja. Liikekumppanuustuella on ollut keskeinen vaikutus hankkeen käynnistämisessä. Tällä hetkellä noin 50 ihmistä Nepalissa työllistävä Tahia painottaa haavoittuvassa asemassa olevien naisten työllistämistä sekä ekologisia valmistusmenetelmiä. Tulevaisuudessa Tahia haluaa luoda liikesuhteita myös Intiaan ja Sri Lankaan.

Lähde: Marianne Mattila, YLE (muokattu). Kuva: Teija Hiekkalahti

Pandemian vaikutukset heijastuvat edelleen työllisyysvaikutuksiin, mutta työllistettyjen henkilöiden että uusien työpaikkojen määrä on selkeästi elpynyt vuoden 2017 hankkeista. Hankkeita, joissa työllisyysvaikutuksia ei ole syntynyt, on pitkälti jouduttu viivästyttämään, lykkäämään tai päättämään ennen työllisyysvaikutusten syntymistä. Kuitenkin vuoden 2018 hankkeissa on havaittavissa lukuisia yli sata ihmisiä suoraan työllistänyttä hankkeita, suurimman luvun ollessa 437 suoraa työpaikkaa. Suoraan työllistävien yritysten osuus (36%) ei toisaalta ole merkittävästi muuttunut edellisestä vuodesta.

Eniten suoraan hankkeiden myötä työllistettyjä on Aasiassa (62%), mutta Afrikassa toteutetut hankkeet työllistävät suhteessa enemmän naisia. Suoraan työllistetyistä henkilöistä 62% on työllistetty Aasiassa, mutta suoraan työllistetyistä naistyöntekijöistä 54% on Afrikassa. Myös kaikista työllistetyistä henkilöistä (mukaan lukien välillisesti työllistetyt) 60% on Afrikassa. Tästä voidaan todeta, että hankkeet edistävät hyvin sukupuolten tasa-arvoa sekä Afrikan maiden kanssa tehtävää yhteistyötä, jotka ovat sekä Suomen kehityspolitiikan että Finnpartnership-ohjelman kannalta keskeisiä tavoitteita.

Merkittävä osa hankkeiden työllisyysvaikutuksista kohdistuu Afrikkaan. Erityisesti naisten työpaikoissa ja epäsuorasti työllistettyjen henkilöiden kohdalla Afrikan osuus on huomattava. Sukupuolten tasa-arvoa ja yhteistyötä Afrikan maiden kanssa edistävä työllistäminen palvelee erinomaisesti Suomen kehityspolitiikan tavoitteita.

Vaikutukset naisten työllistymiseen ja tasa-arvoon

21 hankkeen tuotteella tai palvelulla oli vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon

23 hankkeessa on parannettu naisten työllistymistä ja työolosuhteita

28 hankkeella on ollut muita tasa-arvovaikutuksia

470 naista työllistetty

Liikekumppanuustukihankkeissa on edistetty johdonmukaisesti ja määrätietoisesti tasa-arvoa. Tasa-arvokysymyksiä on huomioitu tuotettavissa tuotteissa ja palveluissa, työllistämisessä ja työolosuhteissa, sekä sosiaalisen vastuun näkökulmasta.

Sukupuolten välinen tasa-arvo on yksi Suomen kehityspolitiikan läpileikkaavista tavoitteista. Lisäksi se on Finnpartnership-ohjelman keskeinen painopiste. Liikekumppanuustukihankkeiden tasa-arvovaikutuksia mitataan sekä suljettujen (esim. työllistettyjen naisten määrä) että avointen (esim. hakijoiden vapaavalintaiset kuvaukset hankkeen vaikutuksista sukupuolten väliseen tasa-arvoon) kysymysten avulla.

Kaikkiaan 36% hankkeista ilmoitti vaikuttaneensa tuotteen tai palvelun kautta suoraan positiivisesti sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Vaikutukset olivat hyvin monipuolisia. Hankkeissa mm. tarjottiin työpaikkoja ja johtotehtäviä kohdennetusti naisille, nostettiin esiin naisten näkökulmaa tuotannon järjestämisessä ja huomioitiin suoraan naisia liikekumppaneina tai asiakkaina.

Yleisin tapa vaikuttaa tasa-arvoon oli huomioida se rekrytoinneissa, työhön perehdytyksessä, palkkauksessa ja työntekijöiden oikeuksissa, oli kyse sitten yrityksen omasta työllistämisestä, tai partnerin työoloihin vaikuttamisesta. 41% hankkeista ilmoitti sisältäneensä piirteitä, jotka vaikuttivat positiivisesti naisten työllistymiseen. Vaikutuksiin lukeutuivat mm. sukupuolesta riippumaton palkkaus, tasavertaisten ura- ja työssäoppimismahdollisuuksien edistäminen, tasa-arvoisen kohtelun varmistaminen työpaikalla, vanhempainvapaiden tarjoaminen, naisten terveyden parantaminen yritystoiminnan kautta sekä naisten kouluttaminen. Kahdessa hankkeessa tasa-arvoisten työolojen varmistamisessa hyödynnettiin myös tukitoimintokumppanina toiminutta kansalaisjärjestöä. Molemmilla tukitoimintohankkeilla on ollut myös merkittäviä suoria vaikutuksia naisten oikeuksiin.

Naisia työllisti 18 hanketta, eli 72% kaikista työllistäneistä hankkeista. Hankkeiden myötä työllistyi yhteensä 470 naista. Maantieteellisesti tarkasteltuna naisia työllistettiin hieman enemmän Afrikassa (54%), mutta myös Aasiassa työllistettiin runsaasti naistyöntekijöitä (381 työntekijää, 46% kaikista naistyöntekijöistä).

Hankkeilla on ollut myös runsaasti muita positiivisia tasa-arvovaikutuksia. Esimerkiksi yksi hanke on työllistänyt erityisesti eri seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia henkilöitä.

Yhdessä hankekonsortiossa taas panostettiin erityisesti vammaisten ihmisten työllistymiseen ja asemaan yhteiskunnassa. Muutamassa hankkeessa on myös panostettu erityisesti sosiaalisesti marginalisoitujen ihmisten ja vähemmistökansallisuuksien oikeuksiin.

Teknologialla tasa-arvoa

Kiinteistöalalle ohjelmistoja kehittävä Cubicasa on perustanut Vietnamiin tytäryhtiön, jotta pitkäaikaisille freelancer-työntekijöille saataisiin kokoaikaisen työsuhteen tarjoamat edut. Yritys on työllistänyt Vietnamissa 437 henkilöä, joista naistyöntekijöitä on noin puolet. Cubicasan tuotantopäällikkö Nguyen Ho Van Anh kertoo, että rekrytoinneissa etusijalla ovat naiset ja alemmista tuloryhmistä tulevat työntekijät. ”Vietnamissa naiset joutuvat usein tinkimään työurastaan perheen takia. Me voimme tarjota heille varsin joustavan työn, sillä kannettavan tietokoneen ja nettiyhteyden avulla töitä voi tehdä kotonakin.”

Kuva: Cubicasa Oy

Koulutus ja osaamisen lisääminen

Liikekumppanuustukihankkeissa sekä koulutetaan kohdemaissa työllistettävää henkilöstöä, että kehitetään kohdemaiden koulutustasoa aina varhaiskasvatuksesta korkeakoulutasolle asti.

Liikekumppanuustukihankkeet kehittävät merkittävästi kohdemaiden osaamistasoa. Käytännössä tämä tapahtuu kahdella keskeisellä tavalla.

Suuri osa hankkeista kouluttaa kohdemaassa omaa tai kumppanin henkilöstöä osaamisen kehittämiseksi. Koulutus on usein pitkäkestoista tai jatkuvaa, ja sen painopiste on ammatillisissa taidoissa. Henkilökunnan koulutusta sisältävät hankkeet ovat yleensä yritysten toteuttamia.

Lisäksi kasvava määrä hankkeista kohdistuu koulutusalalle, aina varhaiskasvatuksesta korkeakoulutasolle asti. Näissä hankkeissa kohdemaan institutionaalista koulutustasoa kehitetään uuden liiketoiminnan aikaansaamiseksi - esimerkiksi lanseeraamalla uusia koulutuslinjoja tai teknologiaa. Nämä hankkeet ovat oppilaitosten tai opetusalan yritysten toteuttamia.

4 HYVÄ KOULUTUS

31
Kohdemaahenkilöstöä kouluttanutta hanketta

2630
Ammatillisesti koulutettua henkilöä hankkeiden kohdemaissa

4
Kohdemaan institutionaalista koulutusta kehittänyttä hanketta

5090
Koulutettua henkilöä hankkeiden kohdemaissa

7720
Koulutusta saanutta henkilöä vuoteen 2022 mennessä

Sekä henkilöstöä kouluttavien että koulutusalalle suuntautuvien hankkeiden määrä on kasvussa.

Koulutusta tukemalla voidaan usein synnyttää nopeasti realisoituvia kehitysvaikutuksia. Lisäksi koulutuksen laadun ja saavutettavuuden parantaminen kuuluu Suomen kehityspolittisiin pyrkimyksiin.

Koulutusta ja ansaintamahdollisuuksia yli 1000 ihmiselle Keniassa

Kenian köyhällä maaseudulla tulonlähteet ovat tiukassa. Muotoilijoiksi valmistuneet Minna Impiö ja Mari Martikainen halusivat parantaa asiaa. He perustivat yrityksen nimeltä Mifuko ja alkoivat teettää design-tuotteita kenialaisilla käsityöläisillä. Minna Impiö on nähnyt myönteisen kehityksen, jota suomalaisyritys on osaltaan edistämässä. ”Naiset ovat perustaneet tuloilla esimerkiksi kanaloita. Näin he saavat munien ja kananpoikasten myynnistä lisää rahaa. Kylissä näkee koko ajan kehitystä pienin askelin.” Hankkeessa on annettu jo 1300 naiselle koulutusta esimerkiksi yritttäjyyttä, tuotantoprosesseja ja työn sujuvoittamista koskien. Naiset ovat saaneet myös Mifukolta ansaintamahdollisuuden tai suoran työpaikan. *Kuva: Mifuko Oy*

Henkilökunnan koulutus parantaa osaamista ja toiminnan jatkuvuusedellytyksiä

Koulutus on kehitysvaikutuksiltaan merkittävää toimintaa, joka kasvattaa ammatillisten taitojen ohella usein myös henkistä pääomaa ja edesauttaa yksilöiden ja yhteisöjen taloudellis-sosiaalisia mahdollisuuksia. Usea hanke toteuttaa henkilökunnan koulutusta myös liikekumppanuustuen ulkopuolella, etenkin toiminnan jo käynnistyttyä, tai jos koulutus on luonteeltaan jatkuvampaa.

31 **Henkilöstöä kouluttanutta hanketta**

- Tuotanto-, suunnittelu-, tuotekehitys-, ja työturvallisuuskoulutusta
- Yrittäjyys-, työlainsäädäntö- ja taloushallintokoulutusta
- Koulutusta niin läsnä- kuin etätoteutuksena yhteensä 22 maahan
- Koulutuksilla parannettu merkittävästi liiketoimintaedellytyksiä

Koulutuksen kehittäminen on yksilöitä ja yhteiskuntaa edistävää liiketoimintaa

Koulutusala on viime vuosina ollut suosituimpia liikekumppanuustukitoimialoja. Vielä vuonna 2018 koulutusalan hankkeita oli kuitenkin varsin vähän, vain neljä kappaletta.

Koulutusalan hankkeilla on merkittäviä vaikutuksia kohdemaan koulutustasoon. Samalla ne kuitenkin ovat myös yhteistyössä tehtävää, kannattavaa liiketoimintaa.

4 **Koulutusalan hanketta**

- Varhaiskasvatuksen, peruskoulutuksen ja korkeakoulutuksen kehittämistä
- Toteuttajana teknologiayrityksiä, palveluyrityksiä ja oppilaitoksia
- Kehitetty opettajien ammattiosaamista ja digitaitoja
- Kehitetty opetussuunnitelmia ja koulutuksen työkaluja

Osaamisen siirtoa myös paikallisyhteisöille

Hankkeissa siirretään tietotaitoa, osaamista ja tietoutta myös yhteisöille, joiden parissa hankkeita toteutetaan. Tämä voi tarkoittaa paikallisyhteisöjen kouluttamista hankkeiden mahdollisuuksista ja vaikutuksista, tai muuta paikallisten sidosryhmien parissa tapahtuvaa vuorovaikuttamista. Yhteisöjen osallistaminen hankkeeseen on lähes aina hyödyllistä hankkeen kannalta - toisinaan jopa välttämätöntä.

28 **Hanketta kehitti paikallisyhteisöjen osaamista tai tietotaitoa**

- Paikallisyhteisöjen osallistamista hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen
- Koulutuksia ja tiedottamista hankkeessa valmisteltavan liiketoiminnan mahdollisuuksista

Ympäristövaikutukset

14 hankkeessa seurattu ympäristövaikutuksia

6 hankkeessa otettu käyttöön ympäristö-teknologiaa

20 hankkeen myötä ympäristöstandardien noudattaminen on parantunut

3 hankkeessa saatu tuotteelle tai palvelulle ympäristö-sertifiointi

15 hankkeessa ympäristöystävällisiä tuotantomenetelmiä tai raaka-aineita

56% hankkeista sisälsi ympäristövaikutuksien parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä

13 hankkeessa tehty Ympäristö- ja yhteis-kuntavaikutusten arviointi (ESIA)

Monen tuensaajan toimialoilla on suoria tai välillisiä vaikutuksia ympäristön tilaan. Esimerkkejä tällaisista sektoreista ovat muun muassa vesiala, energiatekniikka, alkutuotanto sekä valmistava teollisuus, mutta myös esimerkiksi palvelualan ja tietotekniikan alalla toimivat yritykset. Tämä avaa myös kohdemaassa käynnistettävässä liiketoiminnassa mahdollisuuksia. Positiivisten ympäristö-vaikutusten aikaansaaminen edellyttää kuitenkin kohdemaaliiketoiminnassa suunnittelua ja proaktiivista asennetta.

Vuoden 2018 hankkeista yli puolet on toteuttanut vähintään yhden yllä mitatuista toimenpiteistä ympäristö-vaikutusten huomioimiseksi.

Myös riskit huomioon

Hankkeilta edellytetään kokonaisvaltaista ympäristövaikutusten huomioon ottamista ja mahdollisista ympäristövaikutuksista raportoimista hankkeen toteutuksen aikana. Samoin edellytetään ja velvoitetaan kansainvälisten ja kansallisten ympäristöstandardien ja lainsäädännön noudattamista.

Hankkeille annetuilla kohdennetuilla ympäristöasiantuntijan vaatimuksilla ja suosituksilla sekä yhteistyökonsulttien toteuttamalla neuvonnalla pyritään ehkäisemään negatiivisten vaikutusten syntyminen ja hankkeiden vastuullinen toteuttaminen myös liikekumppanuustuen jälkeen. Merkittävä osa kohdemaissa edenneistä hankkeista kertoikin joko toteuttaneensa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arviointitutkimuksia ja arvioineensa hankkeen ympäristövaikutuksia. Osa hankkeista oli myös noudattanut erityistä ympäristöstrategiaa sekä saanut ympäristösertifioinnin.

Sosiaaliset, markkina- ja infrastruktuurivaikutukset

Liikekumppanuustuen keskeisenä tavoitteena on edistää kohdemaan markkinoiden ja tuotantorakenteen vahvistumista sekä monipuolistumista. Tuella voi myös olla merkittäviä vaikutuksia kohdemaan sosiaalioloihin.

Yksi liikekumppanuustuen keskeisistä päämääristä on vaikuttaa kohdemaiden markkina- ja tuotantorakenteen vahvistumiseen sekä monipuolistumiseen. Tämä johtaa puolestaan muun muassa siihen, että kehittyvien maiden kansantalouden riippuvuus yhdestä sektorista tai tuotteesta vähenee. Koska liikekumppanuustukea voidaan myöntää kieltolistaa lukuun ottamatta kaikille toimialoille, hankkeet voivat tehokkaasti ja monipuolisesti täydentää eri sektorien tarpeita ja kilpailukykyä kohdemaissaan. Tuensaajat valitsevat kohdemaa-kumppaneikseen yleensä paikallisia pk-yrityksiä, mikä sekin tukee tuotannon monipuolistumista.

Noin puolella hankkeista oli markkina- tai tuotantorakennevaikutuksia. Yhteensä yhdeksässä hankkeessa luotiin täysin uuden tuotteen tuotantoa tai edistettiin uuden teollisuudenalan syntymistä kohdemaahan. Esimerkit vaihtelevat röntgenlaiteteknologiasta muotivaatteisiin ja matkailukonseptiin. Neljässätoista hankkeessa puolestaan parannettiin tuotteen laatua tai jalostusastetta, esimerkiksi veden-jakeluinfrastruktuuria tai design-mattoja. Kuusi hanketta on toteutettu maaseudulla tai pienemmissä kasvukeskuksissa.

Hieman yli kolmannes hankkeista vaikutti tavalla tai toisella kohdemaan infrastruktuurin kehittämiseen. Vaikutukset vaihtelevat merkittävästi sektoreittain. Näistä merkittävin oli informaatio- ja kommunikaatio-järjestelmät, joiden kehittämiseen vaikutti yhteensä yhdeksän hanketta. Esimerkkeinä ICT-vaikutuksista mainittakoon tietoliikennemastojen käyttöasteen parantaminen ja sairaaloiden informaatiojärjestelmät. Lisäksi juoma- ja jätevesijärjestelmät sekä energiajärjestelmän kehittäminen eri tavoin ovat olleet lukuisien hankkeiden keskiössä.

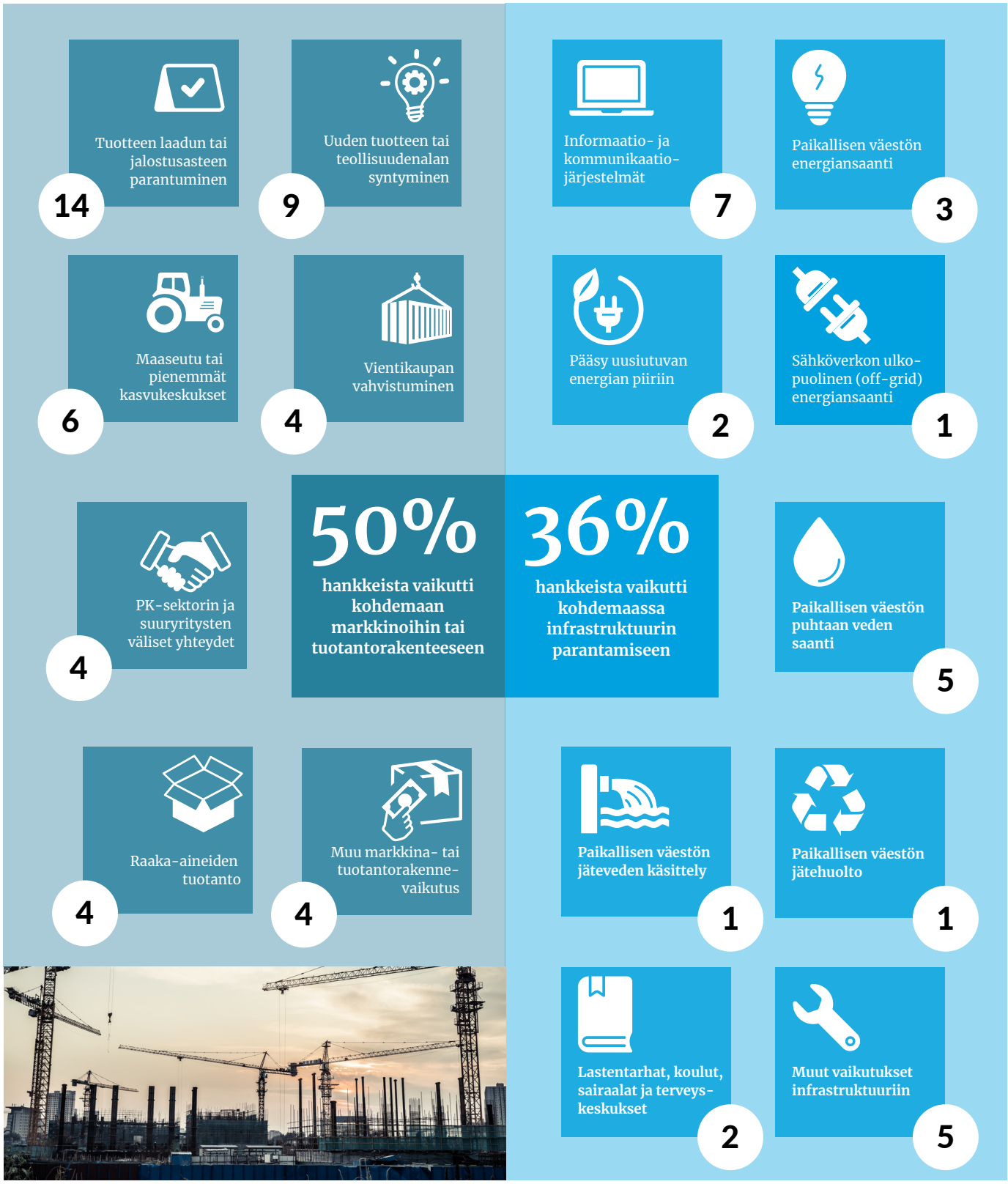

Hankkeilla on hyvin monenlaisia vaikutuksia kohdemaiden markkina- ja tuotantorakenteeseen ja infrastruktuuriin. Vaikutukset ja niiden laajuus vaihtelevat merkittävästi hankkeen toimialan ja tavoitteen mukaan. Finnpartnership-ohjelman joustavuus ja soveltuvuus yritysten erilaisiin tarpeisiin on yksi sen tärkeimmistä ominaisuuksista.

Paahtimo rakentaa suoraa yhteyttä kahvintuottajan ja kuluttajan välille

Kaffa Roastery rakentaa liikekumppanuustuen avulla mahdollisimman läpinäkyvää ja suoraa toimitusketjua kahvin viljelijältä kuluttajalle. Tuen avulla tavattiin paljon pieniä viljelijöitä kahvistaan tunnetuissa Etiopiassa ja Keniassa sekä nousevissa kahvimaissa Ruandassa ja Ugandassa. Finnpartnershipin tuki oli keskeistä, jotta uusia kontakteja pystyttiin hakemaan näin laajasti. ”Pienenä toimijana meillä ei olisi ollut resursseja tehdä näin laajaa kierrosta. Finnpartnershipin tuen ansiosta pystyimme nopeuttamaan uusien asioiden kehittämistä”, toimitusjohtaja Svante Hampf kertoo. ”Tavoitteena on, että mahdollisimman suuri osa kuluttajan maksamasta kahvin hinnasta jäisi viljelijälle.”

Kuva: Kaffa Roastery

Liikekumppanuustukihankkeilla voi olla merkittäviä vaikutuksia kohdemaan sosiaalisiin oloihin, erityisesti hankkeessa tapahtuvien työllisyysvaikutusten myötä. Kaikki työllistävät hankkeet noudattavat paikallista työlainsäädäntöä sekä työterveys- ja työturvallisuuslainsäädäntöä. 65% hankkeista maksaa kohdemaan keskiarvoa korkeampaa palkkaa työntekijöilleen.

Vastuullisen työllistämisen sosiaaliset vaikutukset näkyvät myös siinä, että työllistävistä hankkeista 94 % noudattaa kansainvälisiä työoikeusstandardeja, 94 % kansainvälisiä työterveys- ja työturvallisuustandardeja ja 47 % noudattaa vapaaehtoisia sosiaalisen vastuun standardeja. Kohdemaan työolojen parantamisen kannalta nämä tulokset ovat merkittäviä.

36%

hankkeista työllisti paikallista henkilökuntaa

65%

työllistävistä hankkeista maksaa kohdemaan keskiarvoa korkeampaa palkkaa

Linkit kehitystavoitteisiin

Ulkoministeriön alaisena kehityspoliittisena toimijana Finnpartnership pyrkii edistämään kansallisia ja kansainvälisiä kehitystavoitteita. Näistä keskeisimpiä ovat Suomen kehityspoliittiset tavoitteet, joiden toteutumista on vuodesta 2020 asti mitattu aggregaatti-indikaattoreilla, sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, jäljempänä SDG).

Uudenlaisten toimijoiden ja etenkin yksityisen sektorin osallistaminen on välttämätöntä kehitystavoitteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi SDG:iden täyttymisen vuoteen 2030 mennessä on laskettu edellyttävän merkittävästi enemmän resursseja kuin mitä perinteisen kehitysavun kautta generoidaan. Yksi Finnpartnershipin merkittävimmistä tehtävistä onkin juuri yksityisen sektorin ja muiden ei-julkisten toimijoiden aktivointi, neuvonta, koulutus ja tukeminen kehitysmaihin kohdistuvien hankkeiden käynnistämisessä.

Finnpartnership tukee kehitystavoitteiden saavuttamista kaikkien ydinpalveluidensa kautta. Kehitysmaaliiketoiminnasta kiinnostuneille tarjotaan neuvontaa, konsultointia ja koulutusta esimerkiksi kehitysvaikutuksien tunnistamiseen, kestävään liiketoimintaan ja SDG:ihin liittyen kuukausittaisissa hakemustyöpajoissa, voucher-konsultoinnissa sekä kahdenkeskisissä asiakastapaamisissa. Mathcmaking-palvelu tuo yhteen suomalaisia ja kehitysmaissa toimivia yrityksiä, pyrkien näin helpottamaan luotettavan kumppanin löytämistä, joka voi usein olla toiminnan aloittamisen kriittisin vaihe. Liikekumppanuustuella taas tuetaan kehitystavoitteisiin vaikuttamaan pyrkivien hankkeiden käyntiin pääsemistä. Toimintaa ohjaa win-win -ajattelu: kestävästä, kannattavasta liiketoiminnasta hyötyy niin suomalainen kuin kehitysmaassa toimiva osapuoli sidosryhmineen.

Suomalaiset yritykset ja muut kaupalliset toimijat edistävät liikekumppanuustukihankkeillaan kestävän kehityksen ja Suomen kehityspolitiikan tavoitteita.

Naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen

Kehityspoliittinen painopiste 1

Sukupuolten välinen tasa-arvo on kehityspolitiikan ensimmäinen painopiste-alue. Sitä mitataan ulkoministeriön vuonna 2020 julkaiseman arviointimetodologian mukaisesti kahdeksalla eri aggregaatti-indikaattorilla, joista Finnpartnershipin kannalta olennaisiksi on määritelty indikaattorit 1.2 ja 1.3. Kyseiset indikaattorit liittyvät seksuaaliterveyteen, johon liikekumppanuustukihankkeet vaikuttavat verrattain harvoin. Hankkeiden muista tasa-arvovaikutuksista on kerrottu aiemmin raportissa.

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen on myös Finnpartnershipin strateginen tavoite, joka näkyy läpileikaten sen toiminnassa. Finnpartnership muun muuassa järjestää tilaisuuksia, jotka on suunnattu kehitysmaiden naisyrittäjille, ja tekee yhteistyötä tasa-arvojärjestöjen kanssa.

1.2

Women, girls and boys of all abilities have improved access to comprehensive sexuality education and sexual and reproductive health services

Kolme hanketta vaikuttanut tavoitteen toteutumiseen, esimerkiksi tarjoamalla kuukautisiin ja seksuaaliterveyteen liityvää koulutusta, poistamalla kuukautisiin liittyviä stigmoja, edistämällä kuukautiskuppien kaupallistamista, tarjoamalla seksuaaliterveyskoulutusta sekä kaupallistamalla äitiyspakkauksia.

1.3

Men and boys play an increasing role in realizing SRHR (Sexual and Reproductive Health and Rights)

Kaksi hanketta vaikuttanut tarjoamalla myös miespuolisille henkilöille mahdollisuuksia SRHR-palveluihin. Toisessa hankkeista pojat ja miehet on aktiivisesti osallistettu kuukautisia koskevaan opetukseen ja koulutukseen.

Kehitysmaiden talouden perustan vahvistaminen ja työpaikkojen luominen

Kehityspoliittinen painopiste 2

Työpaikkojen luominen ja talouskasvu ovat yleisimpiä liikekumppanuustukihankkeiden tuottamia vaikutuksia. Niitä mitataan 13 eri aggregaatti-indikaattorilla, joista liikekumppanuustukihankkeissa erityisen olennaisia ovat alta löytyvät neljä indikaattoria.

1.2

Improved livelihood opportunities created for rural and urban poor

12 hanketta vaikuttanut tarjoamalla erilaisia työ- ja koulutusmahdollisuuksia maaseudun ja kaupunkien köyhälle väestölle, sekä näille suunnattuja tuotteita ja palveluita.

2.1

Private sector actors understand and address the human rights impacts of their operations and apply decent work and responsible business standards

25 hanketta vaikuttanut vastuullisen, ihmisoikeuksia kunnioittavan työllistämisen ja/tai kehittyneen standardien tuntemuksen kautta

2.2

Enterprises operating in developing countries create employment, livelihoods and income, and provide goods and services targeting poor people

20 hanketta työllistänyt kohdemaissa ihmisiä, joista 50 % on työllistetty kokoaikaisesti. Lisäksi 3 ei-työllistävää hanketta on tuottanut köyhille ihmisille suunnattuja tuotteita tai palveluita

2.3

Education and research institutes and the private sector have better capabilities and know-how to advance sustainable development and to co-create innovations

Seitsemän hanketta vaikuttanut joko solmimalla yritysten ja oppilaitosten välisiä kumppanuuksia tai kaupallistamalla ilmastoystävällisiä ratkaisuja

Ohjelmointipalveluita Intiassa

Coredo Oy:n hanke Intiassa on oiva esimerkki liikekumppanuustukihankkeiden taloudellisista ja työllistämisvaikutuksista. Helsinkiläinen ohjelmistoyhtiö sai liikekumppanuustukea valmistellakseen ohjelmointialan yrityksen perustamista Intiaan. Hankkeen tuloksena vuonna 2020 perustettu Coredo India Pvt Ltd. tarjoaa ohjelmistokehitystä ja toteuttaa verkkopalveluiden, mobiiliapplikaatioiden sekä integraatioiden suunnittelu- ja ohjelmointipalvelua. Asiakkaita ovat yritykset sekä Suomessa että maailmalla.
Intian-toiminnot ovat muodostuneet nopeasti kannattavaksi liiketoiminnaksi. Intiassa työllistetään tällä hetkellä 10 henkilöä, jonka arvioidaan kasvavan 25 henkilöön vuoteen 2024 mennessä. Vaihtuvat asiakasprojektit tarjoavat työntekijöille jatkuvia mahdollisuuksia ammatilliseen kehittymiseen. ”Liikekumppanuustuki on ollut kriittisen tärkeää toiminnan käynnistämiseksi Intiassa”, Coredon toimitusjohtaja Joona Puhakka kertoo.
Kuva: Coredo Oy

Työtä maaseudun naisille Boliviassa ja Intiassa

Liikekumppanuustukihankkeilla on usein merkittäviä vaikutuksia maaseudun tai pienten kyläyhteisöjen työllistymismahdollisuuksiin. Etenkin erilaisten tekstiili-, käsityö- ja matkailuhankkeiden vaikutukset kohdistuvat usein syrjäisemmille seuduille, luoden mahdollisuuksia työntekoon ja ammattitaidon kehittymiseen.

Turkulainen Mum's etsi liikekumppanuustukihankkeessaan käsityöläisverkostoja Boliviasta ja Intiasta. Pandemia ja rahtikulujen kallistuminen ovat aiheuttaneet hankkeelle haasteita, mutta sen myötä työllistetään silti jo 16 maaseudun pienyhteisöissä asuvaa käsityöläistä, joista pääosa on naisia. Maaseudun artesaanien työllistäminen tuo merkittäviä etuja myös näiden perheille. Mum's osallistuu aktiivisesti tuotteiden laadunvalvontaan, tuotekehitykseen ja logistiikkaan. Tuotteet myydään verkkokaupan välityksellä Suomeen, muualle Eurooppaan sekä Japaniin.
Kuva: Markus Vikainen/ Stone Films (via mums.fi)

Koulutus, toimivat yhteiskunnat ja demokratia

Kehityspoliittinen painopiste 3

Koulutuksen tuottamia vaikutuksia mitataan 14 kehityspoliittisella aggregaatti-indikaattorilla. Indikaattoreilla mitataan usein esimerkiksi julkisilla panostuksilla aikaansaatuihin koulutusvaikutuksiin, jonka vuoksi ainoastaan indikaattori 1.2 sopii säännönmukaisesti liikekumppanuustukihankkeiden vaikutuksien seurantaan. Tiettyinä vuosina kuitenkin myös jokin muu aggregaatti-indikaattoreista voi soveltua mittaamaan juuri kyseisenä vuonna toteutettuja hankkeita.

Raportissa kuvattiin aiemmin hankkeissa aikaansaatuja koulutusvaikutuksia. Hankkeissa sekä toteutetaan huomattavasti henkilökunnan koulutusta, joka siirtää kohdemaahan etenkin ammatillista osaamista, myös edistetään kohdemaiden virallisen opetuksen kapasiteettia oppilaitosten ja yritysten toteuttamilla koulutusalan hankkeilla.

1.2

Enhanced institutional capacity to improve learning outcomes

Neljässä hankkeessa valmisteltu tai toteutettu koulutusalan kapasiteettia lisäävää yhteistyötä kohdemaassa toimivan oppilaitoksen kanssa. Hankkeiden toteuttajana ovat olleet pääasiassa suomalaiset oppilaitokset, mutta myös koulutusalalla toimivat suomalaisyritykset.

Ilmastonmuutos ja luonnonvarat

Kehityspoliittinen painopiste 4

Liikekumppanuustukihankkeissa pilotoidaan ja kaupallistetaan usein energiatehokasta, uusiutuvaa energiaa hyödyntävää tai esimerkiksi kierrätysmateriaaleja käyttävää liiketoimintaa. Hankkeista huomattavalla osalla voikin olla pieniä tai isoja vaikutuksia ilmastonmuutoksen vastaiseen taisteluun ja luonnonvarojen kestävään käyttöön.

Hankkeiden ympäristövaikutuksista on kerrottu aiemmin raportissa. Alle on koottu kehityspoliittisen painopiste 4:n mittaamisessa käytetyistä aggregaatti-indikaattoreista liikekumppanuustukihankkeiden kannalta neljä olennaisinta.

1.2

Smallholder farmers' and SMEs' possibilities to participate in inclusive and gender-sensitive value chains have increased

14 hanketta vaikuttanut tekemällä suoraan yhteistyötä maanviljelijöiden tai pk-yritysten kanssa, tai tuottamalla tuotteita tai palveluita, jotka tehostavat maanviljelijöiden ja pk-yritysten kapasiteettia osallistua arvoketjuihin.

2.1

Households, especially women, benefit from new clean energy services

Kolme hanketta tehostanut paikallista energiansaantia.

2.2

Public and private enterprises, especially MSMEs, are able to increase the production and use of renewable energy

Kahdessa hankkeessa asennettu uusiutuvan energian kapasiteettia. Hankkeista toinen on keskittynyt pienyrittäjiin.

5.2

Communities and households, including women and persons with disabilities, have access to water and sanitation services that are climate resilient

Yksi hanke parantanut paikallista vedensaantia.

Tiivistelmä tuloksista ja vaikutuksista

Liikekumppanuustuki-päätökset
2018

55
Liikekumppanuustuki-hanketta

49
Yritystä

2
Oppilaitosta

2
Järjestöä

Hankkeiden toteutus (liikekumppanuustuen käyttö)
2018-2020

28
Kohdemaata

18
Toimialaa

8
Hanketta maaseudulla tai pienemmissä kasvukeskuksissa

Partnereiden identifiointi
Hankeselvitykset
Liiketoimintasuunnitelmat
Henkilökunnan koulutus
Ympäristö-ja yhteiskuntavaikutusten identifiointi
Pilotit
Tukitoiminnot

Liiketoimintaa, kumppanuuksia ja investointeja
2018-2022

15
Yritystä perustettu

32
Yhteistyösopimusta solmittu

2
Tukitoimintohanketta toteutettu

10,2 m€
Investointeja kohdemaihin

500t€
Veroja ja muita maksuja kohdemaihin

Tiivistelmä tuloksista ja vaikutuksista

Positiivisia vaikutuksia kohdemaihin
2018-2022

28

Hankkeella positiivisia tasa-arvovaikutuksia

2831

Työllistettyä henkilöä vuonna 2022

31

Hankkeessa koulutettu henkilökuntaa

10

Kohdemaan väestön perustarpeiden saantia edistänyttä hanketta

22

Hankkeella positiivisia ympäristövaikutuksia

Kehityspoliittisten tavoitteiden tukemista
2022 -->

Painopiste 1. Naisten ja tyttöjen oikeudet

Työpaikkoja, ammattiosaamista, SHRH-palveluita, äitiyspakkauksia, kuukautiskuppeja jne.

Painopiste 2. Talous ja työpaikat

Vastuullista, lakeja ja standardeja noudattavaa työtä ja koulutusmahdollisuuksia kaupunkeihin ja maaseudulle

Painopiste 3. Koulutus, yhteiskunnat ja demokratia

Varhais-, perus- ja korkeakouluopetuksen kehittämistä ja oppilaitosyhteistyötä

Painopiste 4. Ilmastonmuutos ja luonnonvarat

Uusiutuvaa ja off-grid -energiaa, puhdasta juomavettä ja yhteyksiä maanviljelijöiden ja yritysten välille

Vaikutuksia kestävän kehityksen tavoitteisiin
2022 -->

Liite: Yhteenvetotaulukko 2006–2018

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Myönnettyjä tukia (pl. jatkohakemukset)	79	68	77	110	114	77	94	90	168	89	112	83
Maksatuksen saaneita	60	48	50	65	74	35	59	48	105	60	68	55
Maksatusten summa	1 683 300	1 122 328	1 430 945,33	1 253 884,55	1 482 478,78	675 798	1 211 426	1 243 649	2 732 028	2 144 706	2 281 440	2 188 422
Maksatusten summa (ml. jatkohakemukset)	1 683 300	1 269 787	1 451 900,49	1 570 585,54	1 622 374,86	782 886	1 347 297	1 411 777	3 080 922	2 463 935	2 463 935	2 156 785
Suoraan työllistäviä yrityksiä	32 (53 %)	25 (52 %)	24 (48 %)	23 (35 %)	23 (31 %)	17 (49 %)	23 (42 %)	17 (35 %)	35 (33 %)	22 (37 %)	19 (28 %)	20 (36%)
Suoraan työllistettyjä	899	1192	1283	621,5	636	401	758	410	445	1025	260	989
Uusia työpaikkoja	590	547	884	307	517	232	297	180	315	690	130	711
Työllistettyjä naisia	156	269	518	180	232	156	585	148	130	860	160	470
Naisten osuus suoraan työllistetyistä	17 %	23 %	40 %	29 %	36 %	39 %	77 %	36 %	29 %	85 %	62 %	16 %
Epäsuorasti työllistettyjä	1698	568	389	237	1400	283	188	200	580	1130	270	1736
Investointeja toteuttaneita yrityksiä	14 (23 %)	13 (27 %)	16 (32 %)	21 (32 %)	38 (51 %)	16 (46 %)	22 (20 %)	26 (54 %)	43 (41 %)	18 (30 %)	22 (32 %)	18 (32%)
Investointien kokonaissumma	12 818 000	7 900 000	35 720 000	20 180 000	20 299 992	15 878 977	7 080 669	2 079 208	18 800 000	9 050 000	4 800 000	10 200 000
Investointien kokonaissumma (ml. jatkohankkeet)	12 818 000	8 300 000	35 740 000	29 320 000	22 149 992	21 969 477	7 217 169	2 217 326	22 300 000	11 750 000	11 750 000	10 200 000
Investointien suhde maksatuksiin (ml. jatkohankkee	97172 %	654 %	2461 %	1867 %	1365 %	2900 %	535 %	157 %	720 %	480 %	580 %	485 %
Tytäryritys tai yhteisyritys perustettu	13 (22 %)	15 (31 %)	12 (24 %)	11 (17 %)	17 (23 %)	9 (26%)	16 (29 %)	11 (23 %)	15 (14 %)	9 (15 %)	17 (25 %)	15 (27 %)
Alihankinta tai muu sopimusyhteistyö aloitettu	16 (27 %)	14 (29 %)	9 (18 %)	13 (20 %)	13 (18 %)	8 (23%)	2 (4 %)	5 (10 %)	17 (16 %)	8 (13 %)	15 (22 %)	12 (21%)
Lisäarvollinen kehitysmaatuonti aloitettu	12 (20 %)	12 (25 %)	10 (20 %)	11 (17 %)	11 (15 %)	9 (26%)	10 (18 %)	1 (2 %)	12 (11 %)	7 (12 %)	2 (3 %)	1 (0.1%)
Teknologian ja tietotaidon siirtoa toteuttaneita hankkeita	45 (75 %)	36 (75 %)	36 (72 %)	39 (60 %)	28 (38 %)	25 (71 %)	19 (35 %)	16 (33 %)	30 (29 %)	14 %	22 (32 %)	16 (29 %)
Koulutusta toteuttaneita hankkeita	35 (58 %)	33 (69 %)	36 (72 %)	34 (52 %)	41 (55 %)	22 (62 %)	32 (58 %)	26 (54 %)	48 (46 %)	24 (40 %)	32 (47 %)	37 (67 %)
Keskimääräistä parempia palkkoja maksaneita hankkeita	22	25	22	14	11	8	10	7	12	10	6	36 (65 %)
Hankkeita, joilla positiivisia vaikutuksia naisten työllistymiseen tai sukupuolten väliseen tasa-arvoon	24 (40 %)	28 (58 %)	26 (52 %)	19 (29 %)	30 (41 %)	13 (37 %)	19 (35 %)	20 (32 %)	34 (32 %)	20 (33 %)	29 (43 %)	23 (41 %)
Hankkeita, joilla vaikutuksia yleiseen infrastruktuuri	25 (42 %)	16 (33 %)	12 (24 %)	9 (14 %)	16 (22 %)	8 (23 %)	14 (25 %)	12 (25 %)	31 (30 %)	18 (30 %)	20 (29 %)	20 (36 %)
Hankkeita, joilla vaikutuksia markkinoihin ja niiden tuotantorakenteeseen	42 (70 %)	36 (75 %)	34 (68 %)	29 (45 %)	41 (55 %)	17 (49 %)	24 (44 %)	14 (29 %)	42 (40 %)	19 (32 %)	21 (31 %)	28 (50%)
Hankkeita, joilla positiivisia ympäristövaikutuksia	34 (57 %)	29 (60 %)	21 (42 %)	29 (45 %)	34 (46 %)	17 (49 %)	33 (60 %)	22 (46 %)	46 (44 %)	27 (45 %)	20 (29 %)	31 (56%)

Finnpartnership

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

finnfund